

Gjensidige

Gjensidige Pensjonsforsikring AS

Årsrapport 2019

Årsberetning 2019

Gjensidige Pensjonsforsikring AS (GPF) er et heleid datterselskap av Gjensidige Forsikring ASA og har hovedkontor i Oslo. Selskapets virksomhet er rettet mot liv- og pensjonsmarkedet og det tilbys produkter til privat- og bedriftsmarkedet. Selskapet ble etablert i 2005 og fokuserer på salg av innskuddsbaserte pensjonsordninger og risikodekninger både til næringslivskunder og til individuelle kunder.

Foretaket leverer produkter innen følgende hovedgrupper:

- Kollektiv tjenestepensjon - Innskuddsbaserte ordninger med tilknyttede risikodekninger
- Forvaltning av pensjonskapitalbevis og fripoliser
- Individuell pensjonssparing (unit linked)
- Individuell uførepensjon

Foretaket tilbyr utelukkende eksternt forvaltede fond som plasseringsalternativ.

Distribusjon av foretakets produkter skjer hovedsakelig gjennom morforetaket Gjensidige Forsikring ASA. I tillegg benytter GPF seg av andre eksterne samarbeidspartnere. Private pensjonsprodukter distribueres på nett og gjennom et eget salgskorps.

Året som gikk

GPF oppnådde et godt resultat i 2019. Årsaken til fremgangen er først og fremst økte driftsinntekter som følge av vekst i kundeporteføljen og ikke minst i kapitalen til forvaltning. I tillegg ble det oppnådd et godt risikoresultat for fripolisene som delvis ble tildelt kundene gjennom oppskrivning av ytelsene. Resten av risikooverskuddet ble tildelt risikoutjevningfondet (RUF) og bidro til foretakets resultat. God finansavkastning medførte at foretakets finansinntekter holdt seg på et tilfredsstillende nivå.

Salgsmessig har året også vært godt hvor vi særlig har hatt fremgang i markedet for små og mellomstore bedrifter. Sammenholdt med en fraflytning på et rimelig nivå så er foretaket godt fornøyd med dagens kundebestand.

Markedsandelen innen kollektiv innskuddspensjon utgjorde 9,5 prosent og innenfor individuell pensjon 7,3 prosent. Markedsandelen for tilflyttede private pensjonsmidler utgjorde 13,6 prosent og for kollektive pensjonsmidler 12,6 prosent. For individuell uførepensjon var markedsandelen 20,8 prosent. (Kilde: Finans Norge / tredje kvartal 2019).

Resultat

Forfalte bruttopremier beløp seg til 5.623,0 millioner kroner i 2019. Av dette var henholdsvis 3.938,9 millioner kroner forfalte premier og 1.684,1 millioner kroner tilflyttede midler. Til sammenlikning utgjorde forfalte bruttopremier i 2018 5.040,7 millioner kroner, hvorav 3.441,3 millioner kroner var forfalte premier og 1.599,4 millioner kroner var tilflyttede midler. Forfalte premier økte som følge av vekst i kundeporteføljen relatert til kollektiv innskuddspensjon og individuell uførepensjon.

For fripoliseporteføljen ble det realisert et finansresultat utover garantert rente på 49,5 millioner kroner. GPF har gjennom året fulgt en konservativ investeringsstrategi. Livselskapene er pålagt å styrke premiereservene innen 2021, slik at de er i stand til å dekke forventede økende fremtidige forpliktelser som følge av en generelt økende levealder. GPF startet tidlig med oppreserveringen og var ferdig i 2018 etter at 196,5 millioner kroner var tilført reserven. Totale tilleggsavsetninger knyttet til fripoliseporteføljen var ved utgangen av året 261,7 millioner kroner mot 224,3 millioner kroner i 2018.

For den øvrige kollektivporteføljen ble det oppnådd 89,2 millioner kroner i finansresultat. Av dette ble 52,5 millioner kroner tildelt kundene, hvorav 47,0 millioner kroner var i henhold til garantert avkastning. GPF sin andel av avkastningen knyttet til den øvrige kollektivporteføljen endte på 36,6 millioner kroner.

Resultat av ikke teknisk regnskap endte på 4,3 millioner kroner i 2019 mot 6,2 millioner kroner i 2018.

Erstatningskostnadene utgjorde 2.760,0 millioner kroner i 2019 og 1.833,5 millioner kroner i 2018.

Forsikringsrelaterte driftskostnader beløp seg til 275,6 millioner kroner i 2019 inkludert kostnader fakturert for konserntjenester. Totale forsikringsrelaterte driftskostnader i 2018 var 241,0 millioner kroner. Kostnadsveksten skyldes økt forretningsvolum og økte avskrivninger som følge av forkortet avskrivningsprofil på deler av foretakets IT-investeringer. Kostnadsutviklingen er som forventet.

For regnskapsåret 2019 oppnådde GPF et totalresultat på 147,7 millioner kroner, mot 124,3 millioner kroner i 2018. Fremgangen skyldes vekst i portefølje, god finansavkastning og økt risikoresultat på fripolisene.

Gitt Gjensidiges Forsikrings strategi innen pensjonsforsikring bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede. Årsregnskapet for 2019 er satt opp under denne forutsetning. Markedet for innskuddsbasert pensjon er i vekst og foretaket er godt posisjonert for å ta del i denne.

Egen Pensjonskonto

Stortinget vedtok 09.04.19 endringer i innskuddspensjonsloven (egen pensjonskonto mv.). Reglene innebærer at arbeidstakere i bedrifter med innskuddspensjonsordninger får samlet sine pensjonskapitalbevis og får forvaltet disse sammen med sin aktive pensjonsopptjening på én pensjonskonto i arbeidsgivers pensjonsordning, eventuelt hos en selvvalgt leverandør. Det er også vedtatt å oppheve den såkalte 12-månedersreglen, slik at arbeidstakere i innskuddspensjonsordninger skal ha rett til å få med seg sin opptjente pensjonskapital uavhengig av lengden på arbeidsforholdet.

Innføring av egen pensjonskonto har til formål å gi «mer pensjon for pengene» samt at arbeidstakerne får bedre oversikt og kunnskap om egen pensjon. Sannsynlig ikrafttredelse er 1. januar 2021.

GPF er i full gang med å forberede tilpasninger for å håndtere egen pensjonskonto. Innføringen skaper nye muligheter og foretaket vil aktivt arbeide for å ta en posisjon i dette nye markedet.

Avkastning

GPF tilbyr tre hovedalternativer for forvaltning av innskuddspensjon, aktiv, kombinert og indeks forvaltning. Kundene kan velge mellom ulike risikoprofiler: Trygg, Balansert, Offensiv og Alderstilpasset.

I motsetning til forventningene i begynnelsen av året, ble 2019 et veldig godt år i aksjemarkedene. Dette til tross for uroligheter rundt handelskrig mellom USA og Kina, risikoen for hard brexit og dystre makrotall fra Europa. Målt i NOK endte verdensindeksen MSCI World opp 29,6 prosent den amerikanske indeksen S&P 500 steg 33,5 prosent, fremvoksende økonomier (MSCI EM) steg 20,2 prosent og europeiske Eurostoxx 50 steg 22,0 prosent. Norge hadde en relativt svakere utvikling, og Oslo Børs OSEBX endte opp 16,5 prosent mens fondsindeksen OSEFX steg 19,2 prosent.

2019 har også vært preget av fallende renter. Etter fire rentehevinger i 2018, snudde den amerikanske sentralbanken (FED) i 2019 og leverte tre rentekutt. Ved utgangen av 2019 er den amerikanske styringsrenten i intervallet 1,50-1,75 prosent. Den europeiske sentralbanken (ECB) fulgte etter med både rentekutt og stimulansepakke, og styringsrenten er nå på -0,50 prosent. Utsiktene fra sentralbankene er at renten vil holdes lav i lang tid fremover. Den norske sentralbanken har gått i motsatt retning og hevet den norske styringsrenten i 2019, siste gang i september til 1,50 prosent.

I 2019 leverte Kombinert Pensjonsprofil aksjer en avkastning på 24,7 prosent, mens kombinert pensjonsprofil renter hadde en avkastning på 6,5 prosent.

Den bokførte avkastningen for fripoliseporteføljene var 4,3 prosent, mens den verdjusterte avkastning var 4,7 prosent. Gjennomsnittlig rentegaranti for fripoliseporteføljen er på 3,4 prosent. For den øvrige kollektivporteføljen ble den bokførte avkastningen 3,7 prosent og den verdjusterte avkastningen 3,7 prosent.

Balanse

Forvaltningskapitalen økte med 6.646,8 millioner kroner i løpet av 2019, og utgjorde 37.335,1 millioner kroner ved utløpet av året. Foretaket hadde ved utgangen av året en total balanse på 38.815,6 millioner kroner. Av dette utgjorde egenkapitalen 2,3 prosent.

Foretaket har aktivert anskaffelse og utvikling av IT systemer under immaterielle eiendeler.

Solvens II

Solvens II regelverket treddet i kraft i 2016. GPF har arbeidet med implementering av dette helt siden oppstarten av foretaket i 2006. Den europeiske forsikringstilsynsmyndigheten EIOPA har tidligere offentliggjort anbefalinger om forberedelser til Solvens II, som ble gjort gjeldende allerede fra 1. januar 2014. Anbefalingene dekker system for risikostyring og internkontroll, egenvurdering av risiko og solvens (ORSA), rapportering til tilsynsmyndighetene samt forhåndsdialog om interne modeller. Anbefalingene er blitt implementert og fulgt opp i GPF. Foretaket har tatt i bruk standardmodellen for kapitalmodellering og beregning av solvenskapital. Det har blitt utarbeidet ORSA-rapporter siden 2013. I tillegg deltok foretaket i Finanstilsynets frivillige prøverapportering for pilar III data i 2015. Arbeidet med Solvens II har høy prioritet og involverer ressurser fra hele organisasjonen, inklusive spesialistkompetanse fra morforetaket Gjensidige Forsikring ASA.

Ved utgangen av 2019 rapporterte foretaket en solvensmargin på 140,3 prosent. Den oppnådde solvensmarginen er på et tilfredsstillende nivå og det er ikke behov for å iverksette ytterligere tiltak.

Organisasjon

Ved utgangen av 2019 hadde foretaket 70 ansatte. Alle arbeider ved foretakets hovedkontor. Hoveddelen av de ansatte er engasjert i avtaleforvaltning og kundefølgning. I tillegg er det egne avdelinger for produktutvikling og faglig støtte, samt en egen IT- driftsavdeling som vedlikeholder fagsystemene.

Salg av kollektive pensjonsordninger skjer gjennom morforetaket Gjensidige Forsikring ASA. Her engasjerer GPF et rådgiverkorps bestående av 15 ansatte pensjonsrådgivere som er spredt utover i landet med Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim som geografiske sentre.

Salget retter seg først og fremst mot flyttemarkedet av innskuddsordninger og mot overgangsmarkedet for ytelsesordninger til innskuddsordninger. I tillegg er det etablert et salgssenter i Oslo for telefonsalg mot Gjensidige Forsikrings bedriftskunder. Ved utgangen av året var 8 ansatt i dette senteret. I GPF arbeider det 7 investeringsrådgivere med salg av private pensjonsprodukter. Disse er lokalisert i Oslo og omegn.

Operasjonell risiko

Foretaket vurderer løpende sin egen risikosituasjon i henhold til vedtatte rutiner for internkontroll. Som en del av det årlige plan- og budsjettarbeidet utarbeides det en risikovurdering hvor de viktigste risikoer på kort og lengre sikt beskrives sammen med nødvendige tiltak. Denne vedtas av styret som en del av plan- og budsjettprosessen og følges opp jevnlig gjennom året.

Finansiell risiko

Finansiell risiko er et samlebegrep for flere typer risiko i forbindelse med finansielle eiendeler. Finansiell risiko kan inndeles i markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Disse risikotypene oppstår gjennom GPF sine investeringsaktiviteter. De styres på aggregert nivå og ivaretas gjennom den kapitalforvaltningsstrategi som er utarbeidet for foretaket. GPF har egen eksponering i finansielle instrumenter gjennom handelslageret. Dette er en teknisk beregnet beholdning som oppstår hovedsakelig som følge av intern behandlingstid for kjøp og salg av fondsandeler på vegne av kundene.

Kollektivporteføljen består av to porteføljer:

- Fripoliseporteføljen
- Øvrig kollektivportefølje

Fripoliseporteføljen og deler av den øvrige kollektivporteføljen har garantert minimumsrente ovenfor kundene og utgjør således en finansiell risiko. Gjennomsnittlig garantert rente for fripolisene var 3,4 prosent per 31.12.2019. For den øvrige kollektivporteføljen varierer garantien mellom 2,0 og 2,7 prosent. De viktigste komponentene knyttet til kollektivporteføljen er risiko i forbindelse med aksjekursutvikling, renterisiko og kredittrisiko. Risikostyring og kapitalforvaltning skjer i samsvar med gjeldende regelverk hvor morforetaket Gjensidige Forsikring ASA bistår.

Selskapskapitalen holdes i form av bankinnskudd i norske kroner, samt investeringer i pengemarkedsfond og obligasjoner.

Risiko for tap på fordringer anses som liten.

Forsikringsrisiko

GPF tilbyr forsikringsprodukter i form av pensjoner, da i hovedsak som kollektiv og individuell uførepensjon. Det er videre tilknyttet innskuddsfritak ved ervervsmessig uførhet på medlemmer i innskuddsordningen. Det er også en begrenset portefølje med etterlattedekninger (Ektefellepensjon/ Barnepensjon).

Det er ved utgangen av 2019 ca. 236.000 individer med eksponering på uførerisiko, hvorav ca. 63.000 var eksponert gjennom obligatorisk tjenstepensjon. Antall individer som er eksponert for døds- og overlevelsesrisiko er beskjedent målt opp imot uførerisikoeksponeringen

Forsikringsrisikoen anses som tilfredsstillende og usikkerheten rundt ikke meldte saker er ivarettatt gjennom erstatningsavsetningene.

Foretaket har reassuranseavtale med både morforetaket Gjensidige Forsikring ASA og eksterne tilbydere som gir en tilfredsstillende dekning ved større variasjoner i inntrufne erstatningstilfeller.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet er godt hvilket bekreftes gjennom personaltilfredshetsundersøkelser. Det har ikke vært registrert skader eller ulykker på arbeidsplassen i 2019. Sykefraværet utgjorde 2,8 prosent av samlet arbeidstid.

Likestilling

Ved utgangen av 2019 var av foretakets 70 ansatte, 37 kvinner og 33 menn. Foretakets styre bestod av 3 kvinner og 1 mann. Det legges vekt på å ha en mest mulig lik fordeling mellom kjønn på alle stillingsnivåer, og under ellers like vilkår vil underrepresentert kjønn bli prioritert i forbindelse med ansettelser. Arbeidstidsordninger i foretaket følger de ulike stillinger og er uavhengig av kjønn.

Ytre miljø

Foretaket forurenser ikke det ytre miljøet mer enn vanlig og er omfattet av Gjensidige Forsikrings miljøpolicy.

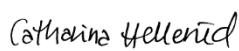
Disponering av resultat

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter et rettviseende bilde av driften og stillingen ved årsskiftet.

Totalresultat er på 147,7 millioner kroner. Av dette foreslås 22,7 millioner avsatt til risikoutjevningsfondet og resten overføres annen egenkapital. Det er heller ikke etter regnskapsårets utgang inntrådt forhold som etter styrets syn har betydning ved bedømmelse av regnskapet.

Oslo, 13. februar 2020

Styret i Gjensidige Pensjonsforsikring AS

Catharina Hellerud

Styreleder

Kari Østerud

Ida Guldberg

Erik Ranberg

Torstein Ingebretsen

Daglig leder

Resultatregnskap

Millioner kroner	Note	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Teknisk regnskap			
Forfalte premier, brutto		3.938,9	3.441,3
Avgitte gjenforsikringspremier		(65,4)	(57,0)
Overføring av premiereserver fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser	18	1.684,1	1.599,4
Sum premieinntekter for egen regning	17	5.557,6	4.983,8
Inntekter fra investeringer i tilknyttede foretak		73,7	74,6
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		170,4	173,2
Verdiendringer på investeringer		17,7	(6,9)
Realisert gevinst og tap på investeringer		18,3	2,9
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	13/17	280,2	243,7
Inntekter fra investeringer i tilknyttede foretak		66,2	41,0
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		19,1	20,8
Verdiendringer på investeringer		2.709,9	(2.070,3)
Realisert gevinst og tap på investeringer		989,4	809,8
Sum netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	17	3.784,7	(1.198,6)
Andre forsikringsrelaterte inntekter	17	167,2	150,5
Utbetalte erstatninger, brutto	19	(635,5)	(572,3)
- Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	19	19,2	5,5
Overføring av premiereserve og tilleggsavsetninger til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser	18	(2.143,7)	(1.266,8)
Sum erstatninger	17	(2.760,0)	(1.833,5)
Endring i premiereserve, brutto		(513,5)	(516,8)
Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven		63,1	29,8
Endring i tilleggsavsetninger		(42,5)	(64,8)
Endring i kursreguleringsfond		(15,5)	49,0
Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv		1,5	0,6
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsen - kontraktfastsatte forpliktelser	17	(506,9)	(502,2)
Endring i premiereserve		(7.455,2)	(2.325,6)
Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv		1.426,5	904,3
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsen - særskilt investeringsportefølje	17	(6.028,7)	(1.421,3)
Overskudd på avkastningsresultatet		(3,9)	(5,6)
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		(22,1)	(15,3)
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktfastsatte forpliktelser		(26,0)	(20,9)
Forvaltningskostnader		(14,7)	(18,7)
Salgskostnader		(19,7)	(25,0)
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl.prov. for mottatt gjenforsikring)	3	(241,2)	(197,3)
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		(275,6)	(241,0)
Resultat av teknisk regnskap	17	192,6	160,5
Ikke-teknisk regnskap			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		11,1	13,0
Verdiendringer på investeringer		3,2	(3,9)
Realisert gevinst og tap på investeringer		3,4	2,2
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		17,7	11,4
Andre inntekter	11		6,8
Andre kostnader	11	(13,4)	(12,1)
Resultat av ikke-teknisk regnskap		4,3	6,2
Resultat før skattekostnad		196,9	166,6
Skattekostnad	15	(48,6)	(41,3)
Resultat før andre inntekter og kostnader		148,3	125,4
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger		(0,8)	(1,4)
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	15	0,2	0,4
Totalresultat		147,7	124,3

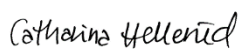
Balanse

Millioner kroner	Note	31.12.2019	31.12.2018
Eiendeler			
Immaterielle eiendeler	5	48,1	58,1
<i>Bygninger og andre faste eiendommer</i>			
Rett-til-bruk eiendom	27	10,3	
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>			
Utlån og fordringer		225,9	
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	6	6,3	67,2
Rentebærende verdipapirer	6	751,5	852,6
Kontanter og kontantekvivalenter			98,6
Sum investeringer	6/12	993,9	1.018,4
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger		7,8	3,5
Andre fordringer		232,3	161,1
Sum fordringer		240,1	164,7
Kontanter og kontantekvivalenter	12	118,3	80,2
Pensjonseiendeler	10	2,4	1,4
Sum andre eiendeler		120,7	81,7
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		1,2	
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		1.404,0	1.322,9
<i>Datterforetak og tilknyttede foretak</i>			
Andeler i tilknyttede foretak	26	958,2	908,5
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>			
Investeringer som holdes til forfall	12		30,6
Utlån og fordringer	12	5.020,4	4.962,3
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>			
Rentebærende verdipapirer	8/12	824,0	612,5
Kontanter og kontantekvivalenter		23,9	46,6
Sum investeringer i kollektivporteføljen		6.826,5	6.560,4
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelsen i kollektivporteføljen		454,2	385,3
<i>Datterforetak og tilknyttede foretak</i>			
Andeler i tilknyttede foretak	26	1.290,3	815,7
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	7/12	24.502,5	19.811,5
Rentebærende verdipapirer	7/12	4.196,5	3.282,3
Utlån og fordringer		73,3	61,5
Kontanter og kontantekvivalenter		68,2	130,8
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen		30.130,9	24.101,8
Sum eiendeler i kundeporteføljen		37.411,6	31.047,5
Sum eiendeler		38.815,6	32.370,3

Millioner kroner	Note	31.12.2019	31.12.2018
Egenkapital og forpliktelser			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Aksjekapital	2	39,0	39,0
Annen innskutt egenkapital		82,3	81,8
Sum innskutt egenkapital		121,3	120,8
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Risikoutjevningssfond		38,0	15,3
Annen opptjent egenkapital		743,0	618,0
Sum opptjent egenkapital		780,9	633,2
Sum egenkapital		902,2	754,0
Annen ansvarlig lånekapital	11/12	299,8	299,7
Premiereserve		6.896,1	6.336,2
Tilleggsavsetninger		284,0	241,5
Kursreguleringsfond		21,2	5,7
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.		2,9	2,9
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktfastsatte forpliktelser	16/23	7.204,2	6.586,4
Premiereserve		29.843,5	23.796,2
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.		287,4	305,6
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - særskilt investeringsvalgportefølje	16/24	30.130,9	24.101,8
Pensjonsforpliktelser o.l.	10	2,5	2,5
<i>Forpliktelser ved skatt</i>			
Forpliktelser ved periodeskatt	15	57,5	12,5
Forpliktelser ved utsatt skatt	15	39,4	48,8
Sum avsetninger for forpliktelsen		99,5	63,8
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring		52,7	79,4
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		32,9	350,3
Andre forpliktelser		76,9	122,0
Sum forpliktelser	12	162,5	551,6
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		16,5	13,1
Sum egenkapital og forpliktelser		38.815,6	32.370,3

Oslo, 13. februar 2020

Styret i Gjensidige Pensjonsforsikring AS

Catharina Hellerud
Styreleder

Kari Østerud

Ida Guldborg

Erik Ranberg

Torstein Ingebrechtsen
Daglig leder

Oppstilling av endringer i egenkapital

Millioner kroner	Aksje- kapital	Annen innskutt egen- kapital	Ny måling av netto ytelses- basert pensjons- forpl./- eiendel	Risiko- utjevnings- fond	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2017	39,0	80,9	0,6		608,3	728,8
Implementeringseffekt IFRS 2		0,8				0,8
Egenkapital 1.1.2018	39,0	81,7	0,6		608,3	729,6
1.1-31.12.2018						
Andre inntekter og kostnader						
Resultat før andre inntekter og kostnader					125,4	125,4
Sum andre inntekter og kostnader			(1,1)			(1,1)
Totalresultat			(1,1)		125,4	124,3
Risikoutjevningsfond				15,3	(15,3)	
Transaksjoner med eierne av foretaket						
Avsatt utbytte					(100,0)	(100,0)
Aksjebasert betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital		0,1				0,1
Egenkapital per 31.12.2018	39,0	81,8	(0,4)	15,3	618,3	754,0
1.1-31.12.2019						
Andre inntekter og kostnader						
Resultat før andre inntekter og kostnader					148,3	148,3
Sum andre inntekter og kostnader			(0,6)			(0,6)
Totalresultat			(0,6)		148,3	147,7
Risikoutjevningsfond				22,7	(22,7)	
Transaksjoner med eierne av foretaket						
Aksjebasert betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital		0,5				0,5
Egenkapital per 31.12.2019	39,0	82,3	(1,0)	38,0	743,9	902,2

Kontantstrømoppstilling

Millioner kroner	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalte premier	4.927,2	5.008,7
Netto utbetalte erstatninger	(616,3)	(371,2)
Netto innbetaling/utbetaling ved flytting av premiereserver	(2.143,7)	(1.266,8)
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende verdipapirer	(1.895,7)	(3.085,0)
Utbetaling til drift, inklusive provisjoner	(261,3)	(269,1)
Betalt skatt	(12,5)	(20,5)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	(2,4)	(3,9)
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto innbetaling/utbetaling ved kjøp og salg av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	(27,1)	(24,0)
Utbetaling av konsernbidrag	(100,0)	
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(127,1)	(24,0)
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Netto innbetaling/utbetaling av ansvarlig lån inkludert renter	(13,3)	(11,9)
Betaling av leieforpliktelser	(2,4)	
Betaling av renter vedrørende leieforpliktelser	(0,7)	
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(16,4)	(11,9)
Netto kontantstrøm for perioden	(145,9)	(39,9)
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	356,3	396,2
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	210,4	356,3
Netto kontantstrøm for perioden	145,9	39,9
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Kontanter og fordringer på/innskudd i kredittinstitusjoner ¹	210,4	356,3
Sum beholdning av kontanter og kontantekvivalenter	210,4	356,3
¹ Herav bundne midler på skattetrekskontoer	16,6	13,5

Regnskapsprinsipper

Rapporteringsenhet

Gjensidige Pensjonsforsikring AS (GPF) er et foretak hjemmehørende i Norge. Foretakets hovedkontor er lokalisert i Schweigaards gate 12, Oslo, Norge. Aktivitetene i foretaket er liv- og pensjonsforsikring. Foretaket driver virksomhet i Norge.

Regnskapsprinsippene som benyttes i selskapsregnskapet er beskrevet nedenfor.

Grunnlag for utarbeidelse

Samsvarserklæring

Selskapsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak (FOR-2015-12-18-1824). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjente IFRS' er og tilhørende fortolkningsuttalelser.

Nye standarder anvendt

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

GPF implementerte IFRS 16 med virkning fra 1. januar 2019.

Leieforpliktelsene har blitt innregnet til nåverdien av de gjenværende leiebetalingene diskontert med marginal lånerente på tidspunktet for førstegangsansettelse, samt innregnet tilhørende rett-til-bruk eiendeler til et beløp som tilsvarer leieforpliktelsen i henhold til den modifiserte retrospektive metode..

Implementeringseffektene var som følger:

- Rett-til-bruk eiendeler i balansen økte med 27,7 millioner kroner
- Leieforpliktelsen i balansen økte med 27,7 millioner kroner
- Effekten på egenkapitalen var 0

Nye standarder og fortolkninger ikke tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2019, har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette regnskapet. De som kan være relevante for GPF er angitt nedenfor. GPF planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014) i forsikringsvirksomhet

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioder som begynner på eller etter 1. januar 2018. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbokføring.

IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler skal klassifiseres som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de forvaltes og hvilke kontraktsfestede kontantstrømegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser ørmerket til virkelig verdi, der endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko, presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet.

Tapsavsetninger skal i henhold til IFRS 9 måles ved bruk av en forventet tapsmodell i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Reglene om verdifall i IFRS 9 vil komme til anvendelse på alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinstrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader. I tillegg omfattes også låneforpliktelser, finansielle garantikontrakter og leasingfordringer av standarden. Hvordan avsetninger for forventede kreditttap på finansielle eiendeler skal måles, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning, og dersom kredittrisikoen ikke har økt betydelig, skal avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig, skal avsetningen tilsvare forventet kreditttap over eiendelens

levetid. Denne todelt metode erstatter dagens nedskrivningsmodell.

Endringer i IFRS 4 Anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

Endringene i IFRS 4 tillater foretak som overveiende driver forsikringsvirksomhet mulighet til å utsette ikrafttredelsesdatoen for IFRS 9 til 1. januar 2022. Effekten av en slik utsettelse er at de berørte enheter kan fortsette å rapportere i henhold til gjeldende standard, IAS 39 Finansielle instrumenter.

GPF er et forsikringsforetak og har derfor besluttet å benytte seg av dette unntaket.

IFRS 17 Forsikringskontrakter (2017)

IFRS 17 Forsikringskontrakter ble publisert 18. mai 2017 med ikrafttredelse fra 1. januar 2021. IFRS 17 etablerer prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter og erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter. Den nye standarden gjelder for utstedte forsikringskontrakter, for alle gjenforsikringskontrakter og for investeringskontrakter med en skjønsmessig del, forutsatt at foretaket også utsteder forsikringskontrakter. Standarden definerer nivået av aggregering som skal brukes til å måle forsikringsavtalens forpliktelser og den tilhørende fortjenesten. IFRS 17 krever at porteføljer av forsikringskontrakter som er underlagt tilsvarende risiko og som styres sammen identifiseres. Hver portefølje av forsikringskontrakter skal deles inn i tre grupper:

- kontrakter som er tapsgivende ved førstegangsinnregning;
- kontrakter som ved førstegangsinnregning mest sannsynlig ikke vil bli tapsgivende senere;
- og de resterende kontraktene i porteføljen.

Kontrakter som er utstedt med mer enn ett års mellomrom, skal ikke være i samme gruppe.

IFRS krever en generell målemetode basert på følgende "byggekløsser":

- sannsynlighetsvektede estimater av fremtidige kontantstrømmer, en justering for å gjenspeile tidsverdien av penger og de finansielle risikoer knyttet til fremtidige kontantstrømmer, og en risikojustering for ikke-finansiell risiko.
- kontraktuell fortjenestemargin (CSM).

Ved utgangen av hver etterfølgende rapporteringsperiode måles den balanseførte verdien av en gruppe forsikringskontrakter til summen av:

- forpliktelsen for gjenværende dekning; som omfatter oppfylte kontantstrømmer relatert til fremtidige tjenester og CSM på det tidspunktet;
- og forpliktelsen for påløpt erstatning, som måles som oppfylte kontantstrømmer knyttet til leverte ytelser på det tidspunktet.

En forenklet Premium Allocation Approach (PAA) er tillatt for måling av forpliktelsen for gjenværende dekning dersom den gir en måling som ikke er vesentlig forskjellig fra den generelle metoden, eller hvis dekningsperioden er ett år eller mindre. Med PAA tilsvarende forpliktelsen for gjenværende dekning premier mottatt ved førstegangsinnregning minus salgskostnader. Imidlertid vil den generelle modellen gjelde for måling av påløpte forpliktelser.

Forsikringsinntekter, forsikringskostnader og finansielle forsikringsinntekter eller -kostnader vil bli presentert separat i resultatoppstillingen. Det er forventet at standarden vil påvirke regnskapet gjennom en vesentlig endring av måling og presentasjon av inntekter og kostnader. Det arbeides med beregninger av hvilke effekter dette vil ha på regnskapet.

IASB har besluttet å utsette ikrafttredelsesdatoen til IFRS 17 med ett år til rapporteringsperioder som begynner 1. januar 2022 eller senere.

Grunnlag for måling

Selskapsregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende:

- finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi

Presentasjonsvaluta

Regnskapet presenteres i norske kroner som er den funksjonelle valuta i foretaket. All finansiell informasjon er presentert i norske kroner, med mindre annet er angitt.

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

Tilknyttede foretak

Tilknyttede foretak er foretak hvor GPF har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over den finansielle og operasjonelle styringen.

Tilknyttede foretak regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden. Utdelinger som er mottatt reduserer investeringens balanseførte verdi. Investors andel av merverdier, innregnes på egen linje i resultatregnskapet.

Kontantstrømoppstillingen

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter

Brutto forfalte premier inntektsføres med de beløp som forfaller i året. Premien blir normalt innkrevd i månedlige terminer, og det foretas derfor ingen periodisering av premiene for disse. For forsikringer som ikke har månedlig premie blir periodiseringen av opptjent premie ivarettatt ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet.

Overføring av premiereserve

Overført premiereserve fra andre foretak er ført over resultatregnskapet og gjeldende fra det tidspunkt foretaket har overtatt risiko med tilhørende forpliktelser. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten tilleggsavsetninger under endringer i forsikringstekniske avsetninger.

Erstatningskostnader

Erstatninger viser årets utbetalte erstatninger i form av løpende pensjoner. Kostnadsføringen skjer på det tidspunktet kostnaden er påløpt.

Gjenforsikring

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Erstatningskostnaden reduseres med gjenforsikringsandelen.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater. Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Resultat til forsikringskunder

Garantert avkastning på premiereserven og pensjonistenes overskuddsfond resultatføres under posten endringer i forsikringstekniske avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av administrasjons-, salgs- og forvaltningskostnader.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valutakurs på transaksjonstidspunktet.

Leieavtaler

GPF innregner alle identifiserbare leieavtaler som en leieforpliktelse med en tilhørende rett-til-bruk eiendel, med følgende unntak:

- kortsiktige leieavtaler (definert som 12 måneder og kortere)
- underliggende eiendel med lav verdi

For disse leieavtalene innregner GPF leiebeløpene som andre operasjonelle driftskostnader i resultatregnskapet etter hvert som de påløper.

Leieforpliktelsen førstegangsinnregnes til nåverdien av leiebetalinger for retten til å bruke underliggende eiendel i leieperioden. Leieperioden defineres som den ikke avbestillbare perioden av leiekontrakten, sammen med perioder dekket av en opsjon om å forlenge leiekontrakten dersom det er overveiende sannsynlig at GPF vil utøve opsjonen, og eventuelle perioder dekket av en opsjon på å si opp leieavtalen dersom det er overveidende sannsynlig av GPF ikke vil utøve den opsjonen.

I etterfølgende perioder måles leieforpliktelsen ved å øke den balanseførte verdien for å reflektere renter på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile betaling av leieforpliktelsen og etterfølgende måling av balanseført verdi for å reflektere eventuelle revurderinger eller modifikasjoner, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som skyldes en justering i indeks eller rente.

Leieforpliktelsen inngår i regnskapslinjen Andre forpliktelser i oppstillingen av finansiell stilling.

Rett-til-bruk eiendelen førstegangs innregnes til anskaffelseskost, som tilsvarer leieforpliktelsen ved førstegangsinnregning.

I etterfølgende perioder måles rett-til-bruk eiendelen til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle tap ved verdifall. Avskrivninger er i henhold til IAS 16 Eiendommer, anlegg og utstyr, med unntak av at rett-til-bruk eiendelen avskrives over det korteste av leieperioden og gjenværende brukstid. IAS 36 Nedskrivning av anleggsmidler benyttes for å avgjøre om en rett-til-bruk eiendel er utsatt for tap ved verdifall og for å innregne eventuelle identifiserte tap ved verdifall.

Rett-til-bruk eiendelen inngår i regnskapslinjen Rett-til-bruk eiendom i oppstillingen av finansiell stilling.

Renteeffekten av diskontering av leieforpliktelsene presenteres separat fra avskrivningskostnaden av rett-til-bruk eiendelene. Avskrivningskostnaden presenteres sammen med øvrige avskrivninger, mens renteeffekten av diskontering presenteres som en finanspost.

Immaterielle eiendeler

Internt utviklet programvare

Internt utviklet programvare som er anskaffet separat eller som en gruppe, vurderes til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Nye immaterielle eiendeler balanseføres kun i den grad fremtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen er sannsynlig og kostnad knyttet til eiendelen kan måles pålitelig.

Utviklingskostnader (både internt og eksternt generert) aktiveres bare dersom utviklingskostnaden kan måles pålitelig, produktet eller prosessen er teknisk og økonomisk mulig, det vil generere fremtidige økonomiske fordeler og foretaket har intensjon om og tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen og til å bruke eller selge eiendelen.

Avskrivninger

Immaterielle eiendeler avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid, fra det tidspunkt de er tilgjengelige for bruk.

Den estimerte utnyttbare levetiden for innværende og sammenlignbare perioder er som følger:

- internt utviklede IT-systemer 1–3 år

Avskrivningsperiode og avskrivningsmetode vurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Forsikringstekniske avsetninger

Premieavsetning

Premiereserven består av inntektsført spareinnskudd, avsetninger for å dekke fremtidige forpliktelser for inntrufne forsikringstilfeller samt ordinær premiereserve for alderspensjon (ytelsespensjon m/avkastningsgaranti) og uopptjent premie. Erstatningsavsetningene er avsatt for inntrufne men ikke innvilgede uføre- og etterlattepensjoner.

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av foretakets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive fremtidige administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. Administrasjonsreserven er avsatt og inkludert i premiereserven for å dekke fremtidige administrasjonskostnader knyttet til pensjoner og innskuddsfritak under utbetaling. Likeså er det avsatt administrasjonsreserve for fripoliser overført fra kollektive pensjonsforsikringer. Dette er inkludert i premiereserven.

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på balansetidspunktet er inntruffet, men ikke innvilget. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). RBNS-avsetningene er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall.

Nivået på IBNR avsetningene blir bestemt ut ifra kjente erstatningstall samt estimert meldemønster. I tillegg kan IBNR avsetningene styrkes ved at reassuransavtalen med Gjensidige Forsikring ASA for det enkelte risikoår utløses.

Ved et forsikringstilfelle vil det bli avsatt et beløp som tilsvarer forsikringsmessig kontantverdi av de fremtidige utbetalinger.

Avsetning i særskilt investeringsportefølje

De forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av investeringsportefølje skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsportefølje som er tilordnet kontrakten. Foretaket er ikke utsatt for investeringsrisiko på kundemidler, da det ikke garanteres minsteavkastning ovenfor kundene.

Avsetning kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst/tap på finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi i kollektivporteføljen tilføres/tilbakeføres til kursreguleringsfondet i balansen under forutsetning av at porteføljen har en netto urealisert merverdi. Etter regnskapsstandarden for forsikringskontrakter (IFRS 4) er kursreguleringsfondet vurdert som en forpliktelse.

Avsetning tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetninger er en betinget kundetildelt avsetning fra renteoverskudd utover den garanterte avkastningen. Tilleggsavsetningene kan benyttes til dekning av renteunderskudd ved garantert avkastning. Bruk av

tilleggsavsetningene det enkelte år er begrenset til oppad til ett års rentegaranti for den enkelte kontrakt.

Avsetning premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner

Pensjonistenes overskuddsfond består av finansoverskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet for kollektiv pensjon og fripoliser til risikoutjevningfondet til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet skal klassifiseres som egenkapital inngår som en del av bundet egenkapitalen.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsavsetning

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelsen

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når foretaket blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom det holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom:

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av:

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstill definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall. I kategorien utlån og fordringer inngår obligasjoner klassifisert som lån og fordringer

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorizonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost. I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassen ansvarlig lån.

Definisjon av virkelig verdi

Etter førstegangsinnregning måles investeringer til virkelig verdi over resultatet lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. For finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder benyttes noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere, mens for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av egnede verdsettingsmetoder.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi se note 12.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved hjelp av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. Tapet innregnes i resultatet.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da tapet blir reversert. Reversering av tidligere tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Avsetninger

Avsetninger innregnes når foretaket har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliktelsen, og forpliktelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon om finansielle stilling etter balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker foretakets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke foretakets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoningstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto rentekostnad (-inntekt) resultatføres løpende, og presenteres som en driftskostnad i resultatet. Netto rentekostnad beregnes ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelsen. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader. Disse vil aldri bli reklassifisert over resultatet.

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppgjøret inntreffer.

Pliktige tilskudd til innskuddsbasert pensjonsordning innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Aksjebasert betaling

Konsernet har et aksjespareprogram for ansatte og en aksjebasert godtgjørelsesordning for ledende ansatte. Aksjespareprogrammet er en ordning med oppgjør i aksjer, mens godtgjørelsesordningen er en ordning med oppgjør både i aksjer og kontanter.

De aksjebaserte betalingsordningene måles til virkelig verdi på tildelingstidspunktet. Virkelig verdi periodiseres over den periode de ansatte innviner rett til å motta aksjene, Aksjebaserte

betalingsordninger som innvinnes umiddelbart innregnes på tildelingstidspunktet. Innvinningsbetingelser tas i betraktning ved å justere antallet aksjer som blir inkludert i målingen av transaksjonsbeløpet, slik at det beløpet som til slutt innregnes skal være basert på antallet aksjer som til slutt innvinnes. Ikke-innvinningsbetingelser reflekteres ved måling av virkelig verdi og det foretas ingen justering av innregnet beløp ved faktisk manglende oppfyllelse av slike betingelser.

Kostnaden ved aksjebaserte transaksjoner med ansatte innregnes som en kostnad over gjennomsnittlig innvinningsperiode. For transaksjoner som gjøres opp i aksjer regnskapsføres verdien av de tildelte aksjene i perioden som en lønnskostnad i resultatet med motpost annen innskutt egenkapital. For ordninger som gjøres opp i kontanter, som kun gjelder Gjensidiges forpliktelse til å holde tilbake et beløp for de ansattes skatteforpliktelse og overføre dette beløpet i kontanter til skattemyndighetene på den ansattes vegne, regnskapsføres verdien av de tildelte opsjonene som en lønnskostnad i resultatet med motpost annen innskutt egenkapital. Arbeidsgiveravgift beregnes basert på virkelig verdi på aksjene på hver balansedag. Beløpet innregnes i resultatet over forventet opptjeningsperiode og avsettes for i henhold til IAS 37.

Aksjebaserte betalingsordninger som gjøres opp av en av aksjonærene i konsernspissen innregnes også som en aksjebasert betalingstransaksjon med oppgjør i egenkapital.

Se note 25 for ytterligere beskrivelse av aksjebaserte betalingsordninger og målemetode for disse.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Innregning

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter.

Transaksjoner med nærstående parter

Leverandør av konserninterne tjenester, som ikke er forutsatt å være kjerneaktiviteter, vil som hovedregel allokere alle sine kostnader basert på en kostpluss-metode, som inkluderer direkte og indirekte kostnader, samt et påslag for fortjeneste.

Identifiserte funksjoner som kategoriseres som kjerneaktiviteter prises med et fortjenestepåslag eller alternativt markedspris dersom sammenlignbare identifiserbare priser eksisterer.

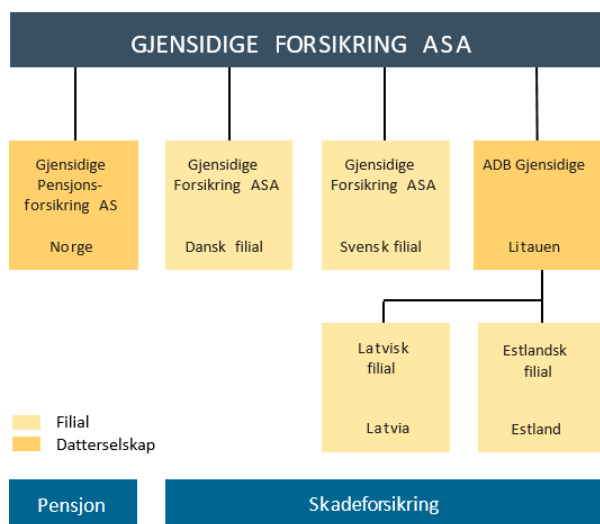
Noter

1. Risiko- og kapitalstyring

Innledning

Gjensidige Pensjonsforsikrings (GPF) kjernevirksomhet er livsforsikring og virksomheten er utsatt for forsikrings- og finansiell risiko.

Figur 1 – Virksomhetsstruktur

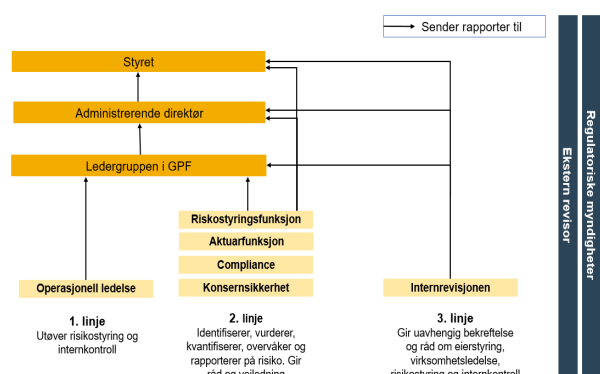
Figuren viser de mest vesentlige datterselskaper og filialer i Gjensidige

I denne noten beskrives risikostyringssystemet først. Deretter er det en gjennomgang av de ulike risikoene og styringen av disse. Kapitalkravet for risikoene og kapitalstyringen beskrives til slutt.

Risikostyringssystemet

Risikostyringssystemet består av tre forsvarslinjer.

Figur 2 – Styringssystemet som er organisert med tre forsvarslinjer

Hovedansvaret for risikostyring og internkontroll ligger hos hver enkelt ansatt og leder. Dette kalles den første forsvarslinjen. Det er etablert prosedyrer og retningslinjer som må følges, og risikostyring og internkontroll utføres derfor som en del av alle ansattes daglige arbeid. Kontrollfunksjoner er dekket i linjeorganisasjonen og inngår i det samlede interne kontrollsystemet. Slike kontrollfunksjoner inkluderer risiko- og compliance-koordinatorer, konsernsikkerhet, personvernansvarlig, hvitvaskingsansvarlig og funksjoner som vurderer kvalitet i salgs- og skadeoppgjør funksjoner.

Den andre forsvarslinjen består av sentraliserte kontrollfunksjoner innenfor risikostyring, compliance, konsernsikkerhet og aktuar.

Risikostyringsfunksjonen er ansvarlig for overvåking og utvikling av GPFs risikostyrings- og internkontrollsystem. I tillegg har funksjonen en oversikt over risiko som GPF er eller kan bli utsatt for, og hvilken betydning dette har for foretakets solvens. Risikostyringsfunksjonen ledes av Risk Manager. Denne har en uavhengig rapporteringslinje til daglig leder. Krav til risikostyring er spesifisert i policy for risikostyring og internkontroll og i policy for ORSA-utarbeidelsen, som begge er godkjent av styret.

Compliancefunksjonen skal identifisere, vurdere, gi råd om, overvåke og rapportere om compliance-risiko relatert til etterlevelse av eksternt og internt regelverk. Compliancefunksjonen ledes av Compliance Officer.

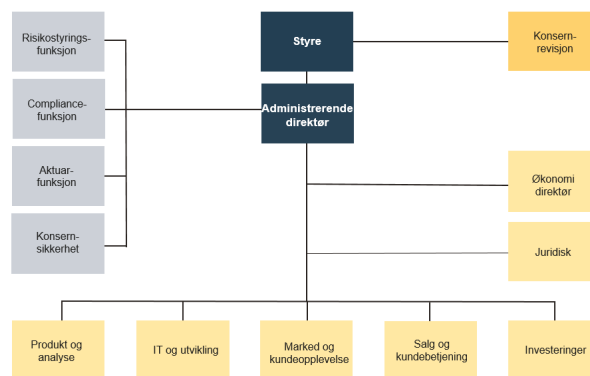
Konsernsikkerhet har ansvar for å etablere, implementere, drifte, overvåke, gjennomgå, vedlikeholde og forbedre styringssystemet for informasjonssikkerhet. Konsernsikkerhet ledes av Chief Security Officer.

Aktuarfunksjonen har ansvar for å koordinere og kontrollere de forsikringstekniske avsetningene. Ansvaret er sentralisert til konsernets aktuaravdeling, som ledes av sjefsaktuar. Selv om aktuarfunksjonen er organisert under konsernets aktuaravdeling, er funksjonens ansvar begrenset til kontrollaktiviteter, og funksjonen har ikke ansvar for å beregne eller utvikle modeller for forsikringstekniske avsetninger. Dette sikrer at aktuarfunksjonen er en uavhengig funksjon.

Alle kontrollfunksjoner i andre forsvarslinje har en faglig rapporteringslinje til daglig leder.

Den tredje forsvarslinjen er konsernets internrevisjon som overvåker risikostyring og internkontroll. Internrevisjonen rapporterer direkte til styret i GPF.

Figur 3 – Operasjonell struktur

Risikostyringssystemet som er presentert ovenfor er implementert, og styret har det overordnede ansvaret for at risikostyringen i foretaket er tilfredsstillende i forhold til GPFs økonomiske situasjon og villighet til å ta risiko. Styret har vedtatt en risikoappetitt som dekker de viktigste risikofaktorene. Dette innebærer å sikre at nødvendige styrende dokumenter, prosedyrer og rapportering er på plass for å sikre tilfredsstillende risikostyring, overholdelse av lover og forskrifter og riktig organisering og dokumentasjon av risikostyring og internkontroll.

GPF har etablert strategier, policyer og retningslinjer, rutiner og fullmakter for hovedrisikoområdene. Policyer skal vedtas av styret.

Forsikringsrisiko

Risikobeskrivelse

GPF er eksponert mot livsforsikringsrisiko. GPF har en relativ stor risikoappetitt innen innskuddspensjon og kollektive risikodekninger, moderat risikoappetitt innenfor individuell uførepensjon og lav risikoappetitt innenfor kapitalkrevende og kompliserte produkter (fripoliser). For å beskrive livsforsikringsrisiko utdypes de viktigste komponentene nedenfor, og disse er; uførerisiko, opplevelsesrisiko, dødelighetsrisiko, avgangsrisiko og kostnadsrisiko.

Uførerisiko

Uførerisiko er risikoen for at faktisk uførhet er høyere enn forventet, og / eller at faktisk sannsynlighet for å bli frisk er lavere enn forventet, noe som vil øke erstatningsutbetalingene. Både individuelle og kollektive uføreprodukter eksponerer GPF for denne type risiko. Bortsett fra avgangsrisiko er uførerisiko en av de største forsikringsrisikoene for GPF.

Opplevelsesrisiko

Opplevelsesrisiko er risikoen for at faktisk dødelighet er lavere enn forventet. Lavere dødelighet vil resultere i høyere totale pensjonsutbetalinger for garanterte produkter. Foretaket kan ikke kreve ytterligere premier for kontraktperioder som er inngått tidligere. Risikoen for foretaket er at de avsetningene som skal dekke alle fremtidige krav er utilstrekkelige.

GPF er spesielt utsatt for opplevelsesrisiko knyttet til fripoliser, hvor GPF er ansvarlig for å betale en garantert ytelse frem til dødsfall eller et annet avtalt tidspunkt. Ved utgangen av 2018 var GPF ferdig med oppreservering for langt liv slik at reservene nå er på nivå med dødelighetstariffen K2013.

Dødelighetsrisiko

Dødelighetsrisiko er risikoen for at faktisk dødelighet er høyere enn forventet. Det er definert som en permanent økning i dødelighet for alle aldre. Høyere nivåer vil resultere i høyere erstatningskrav til etterlatte. Risikoen i GPF er lav, da det er et begrenset antall forsikringspoliser som dekker dødelighetsrisiko. I tillegg er dødeligheten lav, så en økning vil få begrenset innvirkning. Dette betyr at det ikke er risiko for økt dødelighet som er størst for GPF, men risiko for lavere dødelighet; opplevelsesrisiko.

Katastroferisiko

Katastroferisiko er definert som risikoen for en umiddelbar økning i dødelighet grunnet en katastrofehendelse. Dødelighetsrisikoen er generelt lav, og katastrofe-scenariet for katastroferisiko vil få svært liten innvirkning for GPFs portefølje.

Avgangsrisiko

Avgangsrisiko er risikoen for en økning i avgangsraten, det vil si risiko for en økning i antall kunder som forlater foretaket. Dette er hovedsakelig relevant i Solvens II-perspektivet, fordi Solvens II tar hensyn til fremtidig fortjeneste. Avgangsrisiko reflekterer risikoen for en potensiell reduksjon av forventet fremtidig fortjeneste dersom kunder forlater foretaket. Avgangsrisiko er hovedsakelig knyttet til investeringsvalgporteføljen, og representerer en viktig risiko for foretaket i Solvens II.

Dersom et stort antall kunder velger å forlate foretaket vil det på den ene siden føre til tap av forvaltningskapital og fremtidig fortjeneste, men samtidig vil risikoen reduseres.

Kostnadsrisiko

Kostnadsrisiko er risikoen for at faktiske kostnader er høyere enn forventet. Risikoen er knyttet til administrasjonsresultatet som er forventet administrasjonsinntekt minus de forventede utgiftene for hele levetiden til produktene som faller innenfor kontraktens grense. Kostnadsrisiko er større i Solvens II-perspektivet, fordi kontraktsgrensen er lengre. For noen produkter kan GPF ikke øke administrasjonsgebyret hvis utgiftene øker (for eksempel fripoliser). For andre produkter kan GPF øke administrasjonsgebyret for fremtiden og dermed redusere tapene.

Risikoeksponering

GPF tilbyr flere uførepensjonsprodukter, og derfor er uførerisiko en vesentlig risiko. I tillegg er opplevelsesrisiko en betydelig risiko på grunn av fripoliseporteføljen. I Solvens II-sammenheng ser risikoeksponeringen svært forskjellig ut hvor avgangsrisikoen er den dominerende risikoen. Dette er fordi det tas hensyn til fremtidig fortjeneste i Solvens II. Kostnadsrisiko er mest relevant i Solvens II-sammenheng, men er også en mindre medvirkende faktor til risiko-eksponeringen for GPF.

Tabellen under viser risikoeksponeringen innen forsikringsrisiko for GPF i Solvens II.

Tabell 1 – Risikoeksponering innen forsikringsrisiko (basert på standardformelen etter Solvens II -prinsippene)

Millioner kroner	2019	2018
Type forsikringsrisiko		
Dødelighetsrisiko	0,0 %	0,0 %
Opplevelsesrisiko	2,6 %	2,8 %
Uførhetsrisiko	1,6 %	1,8 %
Avgangsrisiko	93,5 %	93,2 %
Kostnadsrisiko	2,3 %	2,2 %
Katastroferisiko	0,0 %	0,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %
Forsikringsrisiko	1.867,6	1.621,4

Risikokonsentrasjon

Livsforsikring består av forsikringspoliser i det norske markedet. Porteføljen består hovedsakelig av ansatte i små og mellomstore bedrifter i hele landet, og risikokonsentrasjonen anses som begrenset.

Styring av forsikringsrisiko

GPF har en styrebesluttet Underwritingspolicy som gir retningslinjer for de viktigste prinsippene og forpliktelsene innenfor utvikling av produkter og tariffer, samt risikoseleksjon og prising av individuelle risikoer. Produktavdelingen har det overordnede ansvaret for at policyen blir etterlevet.

GPF har en aktuarfunksjon som er organisatorisk plassert i Gjensidige Forsikring ASA. Ved å benytte et felles andrelinjeforsvar sikrer man at alle deler av organisasjonen benytter de samme modellene og prinsippene ved kalkulering av forsikringsmessige avsetninger.

Produktavdelingen avholder regelmessige møter med resten av ledelsen i GPF og aktuarfunksjonen for å gjennomgå nivået på de forsikringsmessige avsetningene og endringer i utviklingen av meldte skader. I disse møtene gjennomgås også endringer i produkter og prosesser som kan påvirke nivået.

De viktigste dokumentene som styrer forsikringsrisikoen er:

- Underwriting policy
- Retningslinjer for produktutvikling
- Retningslinjer for underwriting
- Policy for forsikringstekniske avsetninger
- Retningslinjer for beregning av forsikringstekniske avsetninger
- Kapitalstyringspolicy

I tillegg er det gitt mer spesifikke retningslinjer i underliggende dokumenter.

Risikoreduserende tiltak

GPF tegner reassuransse for uførerisiko mot Gjensidige Forsikring ASA som beskyttelse mot et stort antall erstatningssaker (stop loss) og høye enkelt erstatninger (excess of loss).

I 2018 inngikk GPF i tillegg avtale om kvotereassuransse med Swiss Re for uførepensjon tilknyttet barneforsikring.

Finansiell risiko

Risikobeskrivelse

Finansiell risiko er risikoen for tap knyttet til endringer i makroøkonomiske forhold og / eller endringer i finansielle eiendeler og forpliktelser. GPF er eksponert for denne typen risiko gjennom foretakets investeringsaktiviteter. Risikoen styres på aggregert nivå og håndteres gjennom policy for investeringsvirksomheten og investeringsstrategi.

GPF forvalter investeringsvalgporteføljen, kollektivporteføljen og selskapsporteføljen, og disse har ulike eksponeringer mot finansiell risiko.

Investeringsvalgporteføljen

Innskuddspensjonsordninger er kjerneproduktet til GPF, som tilbyr tre hovedalternativer til sine kunder: aktiv, kombinert og indeks forvaltning. Kunden kan velge mellom forskjellige risikoprofiler: Trygg, balansert, offensiv og alderstilpasset.

For unit link produkter er det kunden som er eksponert mot markedsrisiko, men GPF er indirekte eksponert siden en del av totalinntektene er en funksjon av kapital under forvaltning.

Kollektivporteføljen

For garanterte produkter er GPF eksponert mot markedsrisikoen siden disse produktene har en garantert årlig avkastning i henhold til norske forsikringsregler. For noen av de garanterte produktene er det visse fremtidige diskresjonære fordeler (f.eks. tilleggsavsetninger) som har en tapsabsorberende effekt da de kan brukes til å dekke differansen mellom den faktiske avkastningen og den garanterte avkastningen. De viktigste risikoelementene knyttet til kollektivporteføljen er rente-, kreditt- og eiendomsrisiko. Det er ingen risikoeksponering mot aksjemarkedet. Porteføljen eksponerer foretakets egenkapital for risiko.

Selskapsporteføljen

Risikoprofilen i foretaksporteføljen er konservativ og består hovedsakelig av pengemarkedsinstrumenter med kort løpetid, lån og fordringer til amortisert kost og bankinnskudd.

GPF har egen eksponering i finansielle instrumenter gjennom handelslageret. Dette er en teknisk beregnet beholdning som oppstår hovedsakelig som følge av intern behandlingstid for kjøp og salg av fondsandeler på vegne av kundene. Bokført verdi på denne beholdningen var ved utgangen av 2019 minus 35,7 millioner kroner. Det meste av dette er et resultat av at det går tid fra ordre avgis til den effektueres. GPF er ikke fullt eksponert for dette, det reelle handelslageret var ved utgangen av 2019 2,2 millioner kroner.

Tabell 2 – Aktivaallokering eksklusive investeringsvalgporteføljen

Millioner kroner	2019	2018
Pengemarked	1.325,6	1.309,7
Bankinnskudd	142,2	225,5
Obligasjoner som holdes til forfall		30,6
Lån og fordringer	5.246,3	4.962,3
Omløpsobligasjoner	249,9	155,4
Aksjer	6,3	67,2
Eiendom	958,2	908,5
Sum	7.928,5	7.659,2

Risikoeksponering

Tabellen under viser risikoeksponeringen mot markedsrisiko for GPF i Solvens II.

Tabell 3 – Risikoeksponering innen markedsrisiko (basert på standardformelen etter Solvens II -prinsippene)

Millioner kroner	2019	2018
Type markedsrisiko		
Renterisiko	11,2 %	9,8 %
Aksjerisiko	36,7 %	33,6 %
Eiendomsrisiko	16,2 %	18,4 %
Kredittisiko	35,8 %	37,9 %
Valutarisiko	0,0 %	0,0 %
Konsentrasjonsrisiko	0,1 %	0,3 %
Sum	100,0 %	100,0 %
Markedsrisiko	1.346,5	1.080,5

Kredittmargin risiko

Kredittmargin risiko er risiko knyttet til verdiene av eiendeler, forpliktelser og finansielle instrumenter som følge av endringer i nivået eller volatiliteten av kredittmarginen over den risikofrie rentekurven. Det er renteporteføljen som er eksponert for kredittmargin risiko. I kollektivporteføljen er hoveddelen av investeringene i lån og fordringer.

Tabellene nedenfor viser fordeling av renteporteføljen per sektor og per ratingkategori per 31. desember 2019 for GPF.

Tabell 4 – Renteportefølje per sektor

	2019	2018
Statsobligasjoner	9,0 %	16,0 %
Foretaksobligasjoner	91,0 %	84,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Tabell 5 – Renteportefølje per rating kategori

	2019	2018
AAA	30,9 %	30,2 %
AA	7,9 %	9,3 %
A	18,0 %	14,2 %
BBB	12,1 %	10,2 %
BB	0,0 %	0,0 %
B	0,0 %	0,0 %
CCC eller lavere	0,0 %	0,0 %
Ingen rating	31,1 %	36,1 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Som det fremgår av tabellen består en vesentlig del av den norske renteporteføljen av utstedere uten rating fra et offisielt ratingforetak.

Aksjerisiko

Aksjerisiko er risiko knyttet til verdiene av eiendeler, forpliktelser og finansielle instrumenter som følge av endringer i nivå eller volatilitet i markedspriser på aksjer.

Det er ingen aksjer i aktivaene relatert til porteføljene med rentegaranti og dermed heller ingen aksjerisiko innenfor disse. Når det gjelder unit-link produkter så er tilnærmet 59 % av aktivaene i disse produktene allokert til aksjer (for det meste globale aksjer), og et aksjestress scenario vil redusere forvaltningskapitalen betydelig. Ettersom en del av forvaltningsinntekten er proporsjonal med forvaltningskapitalen vil et aksjestress scenario redusere inntektene til GPF og resultere i en reduksjon av fremtidig fortjeneste.

Aksjeeksponeringen er i hovedsak investeringer i internasjonalt diversifiserte fond, med størstedelen investert i utviklede markeder.

Eiendomsrisiko

Eiendomsrisiko er risiko knyttet til verdiene av eiendeler, forpliktelser og finansielle instrumenter som følge av endringer i nivå eller volatilitet av markedspriser på eiendommer. Eiendom utgjør en betydelig del av kollektivporteføljen. Uavhengig av den juridiske organiseringen av eksponeringen, vurderes de underliggende investeringene i eiendom i forhold til risiko. Verdsettelsen av investeringene som gjøres via fondet er basert på retningslinjer fastsatt i den europeiske standarden EVS (European Valuation Standard) utstedt av TEGoVA (European Group of Valuers' Associations). Verdsettelsesmetoden er basert på faktiske leieinntekter og modell forutsetninger for beregning av eiendomsverdier.

Motivasjonen for å investere i fast eiendom er først og fremst at den øker den risikojusterte avkastningen på eiendelsporteføljen gjennom en forventet avkastning som ligger mellom obligasjoner og aksjer med en beskjeden korrelasjon i avkastning med begge.

Porteføljen består av investeringseiendommer. Eiendomsporteføljen har sin største konsentrasjon innenfor kontor i Oslo området.

Renterisiko

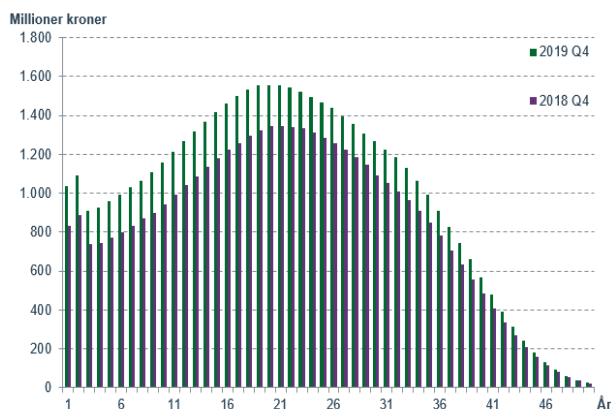
Renterisiko er risiko knyttet til verdiene av eiendeler, forpliktelser og finansielle instrumenter som følge av endringer i rentekurven eller rentevolatiliteten.

For GPF er renterisikoen substansiell i styringen av kollektivporteføljen. Eksponeringen til renterisiko reduseres ved å øke den totale durasjonen av porteføljen av rentebærende instrumenter, inkludert kortsiktige obligasjoner og lån og fordringer. Fra et regnskapsperspektiv reduseres risikoen ettersom en stor del av obligasjonsporteføljen er klassifisert som lån og fordringer.

I et markedsverdisperspektiv på aktiva- og passivasiden vil renterisikoen være betydelig på grunn av durasjonsavviket mellom aktiva- og passivasiden.

Forventet utbetalingsmønster for GPF sine forsikringstekniske avsetninger vises i figuren nedenfor.

Figur 4 – Forventet utbetalingsmønster for de forsikringstekniske avsetningene

Tabell 6 – Forfallsprofil (antall år) på renteportefølje

Millioner kroner	2019	2018
Forfall		
0-1	977,6	783,9
1-2	148,4	266,8
2-3	444,2	181,5
3-4	170,3	666,3
4-5	117,5	230,7
5-6	96,6	151,8
6-7	321,8	110,7
7-8	1.446,7	322,0
8-9	508,6	1.446,9
9-10	468,1	508,7
>10	1.168,4	982,7
Sum	5.868,4	5.652,0

Denne renterisikoen oppstår for kollektivporteføljen som garanterer en årlig investeringsavkastning. En reduksjon i rentenivået øker risikoen for ikke å oppnå den garanterte investeringsavkastningen. Når det gjelder investeringsvalgporteføljen, vil et rentesjokk nedover øke eiendelene og dermed øke inntektene fra forvaltningskapitalen. En endring i diskonteringsrenten vil også øke nettoverdien av fremtidig fortjeneste. Som en følge av dette har investeringsvalgporteføljen en positiv effekt i et scenario med en reduksjon av rentekurven, noe som kompenserer for et eventuelt tap som oppstår for de garanterte produktene.

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko knyttet til verdiene av eiendeler, forpliktelser og finansielle instrumenter som følge av endringer i valutakursene.

Valutarisiko i kollektivporteføljen er sikret 100 prosent ved å bruke fond som er sikret til NOK.

I unit link produkter kan kundene velge mellom sikret og ikke-sikrede produkter. Renteprodukter er alltid sikret.

Motparterisiko

Motparterisiko er risiko for mulige tap på grunn av uventet mislighold hos GPFs motparter og debitorer.

GPF er utsatt for motparterisiko gjennom investeringer i verdipapirer, fond, kontanter i banker og gjennom fordringer fra mellommenn og reassuranskontrakter.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for ikke å kunne foreta utbetalinger ved forfall eller behov for å realisere investeringer til høye kostnader for å foreta utbetalinger. Det er fastsatt grenser for nødvendig tilgang til likvide midler. Disse overvåkes kontinuerlig og tas hensyn til i den strategiske aktivaallokeringen. Likviditetsrisikoen antas å være lav. Det er utarbeidet en likviditetsstrategi som godkjennes årlig av styret.

Risikokonsentrasjon

Risikokonsentrasjon knyttet til finansielle investeringer defineres som risikokonsentrasjon knyttet til akkumulering av eksponeringer innenfor samme geografiske område, industrisektor mv.

For GPF er sektorkonsentrasjon av rentepapirer regulert av retningslinjer for kreditteksponering for GPF, som er en del av konsernets kredittpolicy. Retningslinjene definerer en rekke industrisektorer sammen med grenser for hver sektor for å sikre diversifisering i totalporteføljen. Den nåværende fordelingen av rentepapirer i kollektivporteføljen oppfyller kravene gitt i retningslinjene og i unit-link porteføljene er fond brukt i allokeringen.

I unit link porteføljene er aksjeinvesteringene i internasjonalt diversifiserte fond og norske fond. Investeringene er hovedsakelig i utviklede markeder. Graden av diversifisering, både for sektor og geografisk konsentrasjon, er således avhengig av sammensetningen i fondsstrukturen.

Fond med rentebærende instrumenter består av internasjonalt og norske diversifiserte fond i aktivaklasser som obligasjoner med høy kredittkvalitet og høyrente obligasjoner.

Styring av finansiell risiko

Overvåking, kvantifisering, styring og kontroll av risikoeksponering er en viktig del av GPFs virksomhet som utføres for å sikre at risikonivået er rimelig og støtter verdiskapningen. Samlet risikostyring sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i GPF er todelt. For det første er det ment å sikre at eksponeringen ikke overstiger risikokapasiteten. For det andre er den overordnede risikostyringen ment til å bidra til verdiskapning for kunder og eier innenfor den vedtatte risikoappetitten.

Styret vedtar årlig investeringsstrategien som gir begrensninger for ulike risikotyper, samt rammer for aktiva allokeringen.

Foretaket har satt grenser for kreditteksponering basert på kredittlinjer for konsernet. Kredittgrenser er fastsatt for utpekte motparter. Grensene er basert på enten offisielle kredittvurderinger av motparten eller interne analyser. Disse overvåkes og rapporteres månedlig. Styringen av kreditt risiko er definert i GPFs kredittpolicy.

Investeringsstrategien definerer flere risikobegrensninger for å få en diversifisert investeringsportefølje for kollektivporteføljen. Grensene er satt for renterisiko, ALM-risiko, valutarisiko og aktiva allokering i investeringsporteføljen. Disse grensene rapporteres månedlig til styret og overvåkes.

De viktigste styrende dokumentene for styring av markeds-, kreditt- og likviditetsrisiko er:

- Investeringsstrategi for porteføljer med egenkapitalrisiko
- Investeringsstrategi for porteføljer uten egenkapitalrisiko
- Kredittpolicy
- Likviditetspolicy
- Kapitalstyringspolicy
- Policy for investeringsvirksomheten

Risikoreduserende tiltak

GPF investerer i rentebærende instrumenter med lang durasjon for å redusere durasjonsavviket mot forsikringstekniske avsetninger.

Foretaket har som intensjon å strømlinjeforme risikoresultatet og å unngå å ta finansielle risiko i «porteføljer» hvor man ikke kan få betalt for forvaltningen og/eller den eksplisitte finansielle risikoen foretaket tar.

Sikring av valutarisiko

Valutarisiko er definert som risikoen for et finansielt tap som følge av endringer i valutakurser. I kollektivporteføljen er alle investeringer i rentebærende instrumenter utstedt i NOK eller i norske pengemarkedsfond. For unit link porteføljen for foretakskunder, eksterne agenter og private kunder er aksjeeksponeringen i utgangspunktet ikke valutasikret, men er på grunn av markedssyn likevel valutasikret per 31.12.19. Rentebærende instrumenter er valutasikret.

Risikosensitivitet

Målet med sensitivitetsanalysene er å vise effekten av ulike forhåndsdefinerte scenarier.

Følgende forutsetninger er gjort for de ulike risiko-faktorene for unit link porteføljen:

- Aksjer - det antas at markedsverdien øker/reduseres
- Rentebærende instrumenter - det antas at markedsverdien øker/reduseres

For kollektivporteføljen og foretaksporteføljen er følgende forutsetninger gjort for de ulike risikofaktorene:

- Aksjer – det antas at markedsverdien øker/reduseres
- Rentebærende instrumenter – det antas at rentekurven som helhet endres med ett prosentpoeng

Tabellen under viser effekten av de forskjellige sensitivitetene.

Tabell 7a – Potensielt verdiendring basert på de forskjellige sensitivitetene. Figuren er basert på markedsverdier i Unit Link porteføljen

Sensitivitet	2019	2018
Aksjer forvaltningskapital ned 20 %	(19,3)	(16,0)
Aksjer forvaltningskapital opp 20 %	19,3	16,0
Renter forvaltningskapital ned 20 %	(13,3)	(13,7)
Renter forvaltningskapital opp 20 %	13,3	13,7

Tabell 7b – Potensielt verdiendring basert på de forskjellige sensitivitetene. Figuren er basert på markedsverdier i Kollektivporteføljen og Foretaksporteføljen

Sensitivitet	2019	2018
Aksjer forvaltningskapital ned 20 %	(1,3)	(10,5)
Aksjer forvaltningskapital opp 20 %	1,3	10,5
Renter ned 100 bps	10,0	8,4
Renter opp 100 bps	(10,0)	(8,4)
Eiendom ned 20 %	(191,6)	(181,7)
Eiendom opp 20 %	191,6	181,7

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er en potensiell hendelse eller omstendighet som kan oppstå i virksomheten som kan gi økonomisk effekt og / eller tap av omdømme. Operasjonell risiko kan skyldes menneskelig feil, svakheter i systemer og feil i prosesser eller eksterne hendelser. Dette inkluderer compliance risiko. Det er en sammenheng mellom effektiv internkontroll og lav operasjonell risiko da internkontroll er spesielt effektiv for styring av operasjonell risiko.

Alle ledere i GPF er ansvarlige for risikoen innenfor deres ansvarsområder, og skal kunne dokumentere at kontrollene er tilstrekkelige og funksjonelle. Risikobildet skal oppdateres jevnlig for å reflektere endringer eller hendelser som betyr at risikosituasjonen endrer seg. Kvartalsvis blir risikosituasjonen testet gjennom stikkprøver og resultatet presenteres for GPFs ledelse.

De viktigste operasjonelle risikoene i virksomheten inngår i den årlige risiko- og solvensvurderingen (ORSA).

Operasjonell risiko som oppstår spesielt fra finansielle operasjoner overvåkes, styres og beskrives i investeringspolicyen vedtatt av styret.

GPF utarbeider og bruker følgende styringsdokumenter for styring av operasjonell risiko:

- Policy for risikostyring og internkontroll
- Instruks for styring av operasjonell risiko
- Instruks for registrering, eskalering og rapportering av hendelser
- Etske regler for Gjensidige Forsikring konsern

Styring av spesifikke typer risiko som er angitt i disse dokumentene:

- Policy for håndtering av uregelmessigheter og svindel
- Policy for behandling av personopplysninger
- Policy for informasjonssikkerhet
- Instruks for hvitvasking

Strategisk risiko og forretningsrisiko

Strategisk risiko er risikoen for tap på grunn av manglende evne til å etablere og å gjennomføre forretningsplaner og strategier, ta beslutninger, tildele ressurser eller svare på endringer i omgivelsene.

Strategisk risiko er en egen risikokategori i GPFs risikounivers. Risikoen håndteres gjennom en robust og dynamisk strategiprosess integrert med rapporteringsprosessene.

Strategiske risikoer i virksomheten er dekket i egen årlig risiko og solvens vurdering (ORSA).

De viktigste styringsdokumenter for styring av strategisk risiko:

- Management Forecast - en årlig femårig projeksjon av virksomheten
- Risikoappetitt
- Policy for risikostyring og internkontroll

Kapitalstyring

Kjernefunksjonen til forsikring er overføring av risiko, og GPF er eksponert for risiko gjennom sin livsforsikrings- og investeringsvirksomhet. Identifikasjonen og styringen av risiko er en essensiell part i alle operasjoner. Alle forsikringsforetak må tilpasse risikoeksponeringen til kapitalbasen med en anerkjennelse av at solvenskapital eller egenkapital har en kostnad.

Et sentralt mål for kapitalstyringen er å balansere disse to aspektene. GPFs overordnede mål med kapitalstyringen er å sikre at kapitaliseringen av foretaket kan tåle et uønsket utfall uten å komme i en finansielt stresset situasjon og at foretakets egenkapital blir brukt på en mest mulig effektiv måte.

Kapitalstyringspolicyen spesifiserer kravene til kapitalstyring. Dette inkluderer en beskrivelse av kapitalstyringsstrategien, organisering av kapitalforvaltningen og rapportering.

Kapitalstyringspolicyen har retningslinjer for valg av verktøy innenfor visse områder for å maksimere aksjonærverdiene gjennom en optimal bruk av kapital. Verktøy som er tilgjengelig:

- Kapitalisering og kapitalstruktur i foretaket
- Utbytte policy
- Aktiva allokering
- Reassurans
- Allokering av kapital til produkter og forretningsområder iht. lønnsomhet og prising

Foretaket beregner solvenskapitalkravet i henhold til standardmetoden som er definert i § 14-10 i Finansforetaksloven. GPF har etablert et trafikklys-system som indikerer forskjellige nivåer av solvenskapital sett i forhold til SCR og tilhørende tiltak:

- Blå sone > 145 prosent av SCR. Vurdere utbytte.
- Grønn sone > 130 til 145 prosent av SCR. Kvartalsvise rapporter til styret.
- Gul sone 105 til 130 prosent av SCR. Møter i investeringkomiteen. Vurdere tiltak og gjennomføre disse hvis/når prognoser viser at foretaket ikke er i grønn sone i løpet av fire kvartaler. Dersom solvensmargin mindre enn

115 prosent og prognoser viser at solvensmargin er fallende skal tiltak gjennomføres innen to kvartaler.

- Rød sone < 105 prosent av SCR. Umiddelbar orientering til styret og eventuelt Finanstilsynet med tilhørende tiltak som kan gjennomføres innen kort tid. Tiltakene skal være tilstrekkelig til å komme i gul sone innen ett kvartal eller annen tidsfrist som Finanstilsynet setter.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet basert på standard formelen i Solvens II - forskriften. Kapitalkravet for GPF er 1,9 milliarder kroner. Tellende kapital er 2,7 milliarder kroner. Dette gir en solvensmargin på 140,3 prosent.

Tabell 8 – Regulatorisk solvenskapitalkrav

Millioner kroner	2019	2018
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	2.678,6	2.352,6
Solvenskapitalkrav	1.909,6	1.644,8
Overskuddskapital	769,0	707,8
Solvensmargin	140,3 %	143,0 %

I tillegg til solvenskapitalkravet (SCR) er det definert et minstekapitalkrav (MCR). Hvis tellende kapital er lavere enn MCR må foretakets virksomhet opphøre umiddelbart.

Tabell 9 – Regulatorisk minstekapitalkrav

Millioner kroner	2019	2018
Tellende kapital til å dekke minstekapitalkravet	2.500,0	2.171,2
Minstekapitalkrav	628,4	591,3
Overskuddskapital	1.871,6	1.579,9
Minstekapitalkrav-margin	397,9 %	367,2 %

Tellende kapital til å dekke SCR tilsvarende eiendeler fratrukket forpliktelser, beregnet i henhold til Solvens II-prinsippene og justert for ansvarlig lån.

Tabell 10 - Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkrav

Millioner kroner	2019	2018
Eiendeler minus forpliktelser i henhold til Solvens II prinsipper	2.374,3	2.053,0
Ansvarlig lån	304,3	299,7
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkrav	2.678,6	2.352,6

Hovedforskjellene mellom verddivurdering etter henholdsvis Solvens II- og regnskapsprinsipper er følgende:

- Immaterielle eiendeler er ikke hensyntatt i Solvens II
- Obligasjoner er målt til virkelig verdi i Solvens II, mens i regnskapet benyttes amortisert verdi
- Tekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for detaljer)
- Utsatt skatt er vurdert annerledes basert på punktene over

I henhold til Solvens II-prinsippene er tekniske avsetninger beregnet som summen av et beste estimat og en risikomargin. Tabellene under viser tekniske avsetninger for GPF ifølge henholdsvis regnskaps- og Solvens II-prinsippene.

Tabell 11a - Forsikringstekniske avsetninger 2019

Millioner kroner	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Forsikringstekniske avsetninger for livsforsikring (beste estimat)	37.335,1	34.148,4	(3.186,7)
Risikomargin		1.296,4	1.296,4
Sum forsikringstekniske avsetninger	37.335,1	35.444,8	(1.890,3)

Tabell 11b - Forsikringstekniske avsetninger 2018

Millioner kroner	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Forsikringstekniske avsetninger for livsforsikring (beste estimat)	30.688,2	27.915,9	(2.772,3)
Risikomargin		1.084,9	1.084,9
Sum forsikringstekniske avsetninger	30.688,2	29.000,8	(1.687,4)

Tekniske avsetninger for livsforsikring er basert på markedsverdi i henhold til Solvens II-prinsippene, hvor fremtidig kontantstrømmer er neddiskontert ved bruk av en risikofri rentekurve definert i Solvens II. I regnskap blir kontraktens grunnlagsrente benyttet til neddiskontering. En annen viktig forskjell er at det tas hensyn til fremtidig profitt i Solvens II.

En risikomargin øker tekniske avsetninger i Solvens II. Denne risikomarginen er definert som kapitalkostnaden av å holde solvenskapitalkravet i hele perioden hvor foretaket fortsatt har forpliktelse ut ifra dagens bestand.

GPF benytter volatilitetsjustering for verdsettelsen av tekniske avsetninger i Solvens II. Det er ikke benyttet overgangsregler i beregningene for GPF.

Tellende kapital er, i henhold til Solvens II-forskriften, fordelt i tre kapitalgrupper. GPF har hovedsakelig tier 1-kapital, som omfatter den kapitalen med antatt best sikkerhet.

GPFs tier 2-kapital består av et ansvarlig lån med nominalverdi på 300,0 millioner kroner. Markedsverdien av lånet er 304,3 millioner kroner per 31.12.2019.

GPF har ingen tier 3 kapital.

Tabell 12 - Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkrav, delt inn i kapitalgrupper

Millioner kroner	2019	2018
Tier 1	2.374,3	2.053,0
Tier 2	304,3	299,7
<i>Herav: Ansvarlig lån</i>	<i>304,3</i>	<i>299,7</i>
Sum tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	2.678,6	2.352,6

Det er begrensninger til hvor mye tier 2-kapital som kan benyttes til å dekke MCR. Tellende tier 2-kapital kan maksimalt utgjøre 20 prosent av MCR. På grunn av dette er tellende kapital til å dekke MCR lavere enn tellende kapital til å dekke SCR.

Tabell 13 - Tellende kapital til å dekke minstekapitalkrav, delt inn i kapitalgrupper

Millioner kroner	2019	2018
Tier 1	2.374,3	2.053,0
Tier 2	125,7	118,3
Sum tellende basiskapital til å dekke minstekapitalkravet	2.500,0	2.171,2

Solvenskapitalkravet er definert ut ifra forskjellige risikoer. De største risikoene for GPF er innen (livs)forsikringsrisiko og markedsrisiko. Forsikringsrisiko er hovedsakelig relatert til usikkerhet i fremtidige administrasjons- og risikoresultat. Kapitalkravet består også av motpartsrisiko og operasjonell risiko. For å ta hensyn til at alle risikoer ikke vil opptre samtidig, er det lagt til et diversifiseringselement. Kapitalkravet er også justert for den forventede endringen i fremtidig skatt som ville oppstått ved et tap tilsvarende solvenskapitalkravet.

Tabell 14 - Regulatorisk solvenskapitalkrav, fordelt per risiko

Millioner kroner	2019	2018
Tilgjengelig kapital	2.678,6	2.352,6
Kapitalkrav for livsforsikringsrisiko	1.867,6	1.621,4
Kapitalkrav for markedsrisiko	1.346,5	1.080,5
Kapitalkrav for motpartsrisiko	8,8	14,3
Diversifisering	(659,2)	(550,1)
Basis solvenskapitalkrav	2.563,7	2.166,1
Operasjonell risiko	79,8	69,6
Justeringer (risikoreduserende effekt av utsatt skatt)	(733,9)	(590,9)
Sum kapitalkrav	1.909,6	1.644,8
Solvensmargin	140,3%	143,0%

2. Aksjekapital

Aksjekapitalen i Gjensidige Pensjonsforsikring består per 31. desember 2019 av 39.000 aksjer á kroner 1.000 i kun en aksjeklasse og eies 100 prosent av Gjensidige Forsikring ASA.

Med Gjensidige Forsikring ASA som eneste eier er det ingen særskilte bestemmelser i vedtekter knyttet til stemmeretten.

3. Kostnader

Millioner kroner	2019	2018
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. prov. for mottatt gjenforsikring)		
Avskrivninger	37,2	15,1
Lønns og personalkostnader	81,3	64,4
IKT-kostnader	29,8	28,2
Andre kostnader ¹	92,9	89,7
Sum forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. prov. for mottatt gjenforsikring)	241,2	197,3

¹ Inkl i andre kostnader er interne personal og driftsrefusjoner mellom nærstående parter.

Øvrig spesifikasjoner

Lønns- og personalkostnader

Lønn	61,1	48,5
Arbeidsgiveravgift	9,2	7,4
Finansskatt	3,2	2,6
Pensjonskostnader - innskuddsbasert (eks arb.giv.avg)	4,7	3,6
Pensjonskostnader - ytelsesbasert (eks arb.giv.avg)	0,8	0,8
Avtalefestet pensjon (eks arb.giv.avg)	0,9	0,5
Aksjekjøpsprogram for ansatte	1,5	1,0
Sum lønns- og personalkostnader	81,3	64,4

Godtgjørelse til revisor (inkl. mva.)

Lovpålagt revisjon ¹	0,3	0,3
Rådgivning - annen rådgivning		0,1
Sum godtgjørelse til revisor (inkl. mva.)	0,3	0,5

4. Transaksjoner med nærstående parter

Oversikt

Gjensidige Forsikring ASA eier 100 prosent av aksjene i Gjensidige Pensjonsforsikring AS.

Transaksjoner

Resultatregnskapet

Oversikten nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som er innregnet i resultatregnskapet

Millioner kroner	2019		2018	
	Inntekt	Kostnad	Inntekt	Kostnad
Forfalte premier reassuranse				
Gjensidige Forsikring ASA		3,4		6,3
Betalte bruttoerstatninger reassuranse				
Gjensidige Forsikring ASA	17,2		5,5	
Endring erstatningsavsetning reassuranse				
Gjensidige Forsikring ASA	3,1		16,7	
Administrasjonskostnader				
Gjensidige Forsikring ASA		75,1		72,4
Gjensidige Bank ASA ¹				14,7
Sum	20,3	78,5	22,2	93,4

Mellomværende

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av fordring/forpliktelse på/til nærstående parter.

Millioner kroner	2019		2018	
	Fordring	Forpliktelse	Fordring	Forpliktelse
Ikke rentebærende fordringer og forpliktelser				
Gjensidige Forsikring ASA	40,0			56,1
Gjensidige Bank ASA ¹				2,1
Sum mellomværende innen konsernet	40,0			58,2

¹ Gjensidige Bank ASA ble solgt i 2018 og er ikke lenger en nærstående part

Gjensidige Forsikring ASA leverer en rekke tjenester til Gjensidige Pensjonsforsikring AS. Gjensidige Forsikring ASA fakturerer premie for to produkter på vegne av Gjensidige Pensjonsforsikring. I tillegg leveres en rekke konsernfunksjoner av ren administrativ art (som for eksempel regnskap, helsevurdering, markedsstøtte, advokatbistand) som er priset basert på kostpluss-metoden. I hovedsak inngås det ettårige avtaler for disse tjenestene. Gjensidige Pensjonsforsikring AS dekker alle kostnadene knyttet til distribusjonen av sine produkter. Gjensidige Pensjonsforsikring AS har også inngått en reassuranseavtale med Gjensidige Forsikring ASA.

5. Immaterielle eiendeler

Millioner kroner	Internt utviklet IT-systemer 2019	Internt utviklet IT-systemer 2018
Anskaffelseskost		
Per 1. januar	195,5	180,8
Tilganger	24,0	14,7
Per 31. desember	219,5	195,5
Prosjekter i arbeid	27,1	24,0
Per 31. desember, inklusiv prosjekter i arbeid	246,6	219,5
Avskrivning og tap ved verdifall		
Per 1. januar	(161,4)	(146,3)
Avskrivninger	(37,2)	(15,1)
Per 31. desember	(198,6)	(161,4)
Balanseført verdi		
Per 1. januar	58,1	49,2
Per 31. desember	48,1	58,1
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær
Utnyttbar levetid (år)	1-3	3-7

6. Aksjer og andeler i selskapsporteføljen

Million kroner	Org.nummer	Valuta/Land	2019
Aksjefond			
Delphi Nordic		NOK/NOR	0,3
Alfred Berg Norge Classic		NOK/NOR	0,2
Storebrand Norge		NOK/NOR	0,2
Pareto Aksje Norge B		NOK/NOR	0,2
Landkreditt Aksje Global		NOK/NOR	0,1
Indeksert Pensjonsprofil Aksjer		NOK/NOR	0,1
Kombinert Pensjonsprofil Aksjer VS		NOK/NOR	0,1
Dnb Miljøinvest		NOK/NOR	0,1
Diverse fond		NOK/NOR	0,2
Sum aksjefond			1,5
Herav børsnoterte			1,5
Obligasjonsfond			
Diverse fond		NOK/NOR	0,1
Sum obligasjonsfond			0,1
Herav børsnoterte			0,1
Pengemarkedsfond			
Storebrand Likviditet B	977555779	NOK/NOR	307,9
Nordea Kort Obligasjon 20	885033822	NOK/NOR	174,6
Danske Invest Norsk Likviditet I		NOK/NOR	106,2
Holberg Likviditet		NOK/NOR	105,8
Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon	981582047	NOK/NOR	56,6
Landkreditt Ekstra	999029302	NOK/NOR	0,1
Landkreditt Høyrente	988437832	NOK/NOR	0,1
Sum pengemarkedsfond			751,3
Herav børsnoterte			751,3

Million kroner	Org.nummer	Valuta/Land	2019
Kombinasjonsfond			
Kombinert Pensjonsprofil Balansert		NOK/NOR	2,0
Kombinert Pensjonsprofil Trygg		NOK/NOR	1,8
Vektorspar Balansert		NOK/NOR	0,4
Kombinert Pensjonsprofil Balansert Privat		NOK/NOR	0,2
Vektorspar Offensiv		NOK/NOR	0,1
Diverse fond		NOK/NOR	0,1
Sum kombinasjonsfond			4,6
Herav børsnoterte			4,6
Andre finansielle eiendeler			
Norsk Pensjon	890050212	NOK/NOR	0,2
Sum andre finansielle eiendeler			0,2
Sum finansielle eiendeler			757,7
Herav børsnoterte			757,5

Fond uten org.nr. er registrert i land utenfor Norge. Fondsprofiler er virtuelle profiler sammensatt av både norsk- og utenlandsregistrerte fond, fondsprofiler er ikke offisielle registrerte fond og har derfor ikke org.nr.

7. Aksjer og andeler i investeringsvalgporteføljen

Millioner kroner	Org.nummer	Valuta/land	2019
Aksjefond			
Kombinert Pensjonsprofil Aksjer		NOK/NOR	6.711,8
Kombinert Pensjonsprofil Aksjer Privat		NOK/NOR	1.558,7
Handelsbanken Pensjonsprofil 100		NOK/NOR	394,1
Kombinert Pensjonsprofil Aksjer VS		NOK/NOR	189,7
Landkreditt Aksje Global	988849537	NOK/NOR	186,5
Skagen Global	979876106	NOK/NOR	133,9
Indeksert Pensjonsprofil Aksjer		NOK/NOR	127,5
Skagen Kon-Tiki	984305141	NOK/NOR	115,1
Skagen Vekst	879876052	NOK/NOR	100,7
Landkreditt Utbytte A	999029280	NOK/NOR	81,4
KLP AksjeGlobal Indeks 4	988244163	NOK/NOR	65,4
Alfred Berg Norge Classic	957801412	NOK/NOR	63,7
KLP AksjeVerden Indeks	996716716	NOK/NOR	58,2
Schroder ISF Emerg Mkts A Acc		USD/NOR	53,6
Dnb Miljøinvest	971580496	NOK/NOR	47,0
Landkreditt Norden Utbytte		NOK/NOR	44,1
Pareto Aksje Norge B	883610512	NOK/NOR	34,4
Handelsbanken Global Criteria A1		NOK/NOR	34,1
Skagen m2	998738873	NOK/NOR	29,7
Holberg Norden	982371910	NOK/NOR	28,5
Delphi Nordic	960058658	NOK/NOR	26,6
Storebrand Norge	938651728	NOK/NOR	24,7
C WorldWide Globale Aksjer	945434422	NOK/NOR	21,2
Delphi Global	989747746	NOK/NOR	18,0
Handelsbanken Norge Index		NOK/NOR	17,1
KLP AksjeNorden Indeks	980854043	NOK/NOR	15,3
Janus Henderson Global Equity Fund R E Acc		EUR/LUX	14,3
Parvest Equity India		NOK/NOR	12,9
KLP AksjeNorge Indeks II	992966092	NOK/NOR	11,9
Handelsbanken Norden Index		NOK/NOR	11,9
Danske Invest Norge I	968127799	NOK/NOR	11,1
Eika Norge	985682976	NOK/NOR	11,0
KLP AksjeEuropa Indeks IV	915845967	NOK/NOR	8,2
KLP AksjeUSA Indeks III	917232164	NOK/NOR	7,8
KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks II	996716678	NOK/NOR	5,9
Aktiv Pensjonsprofil Aksjer		NOK/NOR	5,2
Man GLG European Equity D EUR		EUR/NOR	4,8
Candriam Equities L Australia C AUD Acc		AUD/LUX	4,8
Skagen Focus	915294294	NOK/NOR	4,4
KLP AksjeEuropa Indeks III	815846052	NOK/NOR	3,4
SKAGEN Select 100	918534741	NOK/NOR	3,0
Parvest Real Estate Securities World		NOK/NOR	2,7

Millioner kroner	Org.nummer	Valuta/land	2019
Vektorspar Aksjer		NOK/NOR	2,6
Handelsbanken Barekraftig Energi		NOK/NOR	2,4
Investec GSF Global Equity A, Acc. Gross USD		USD/NOR	2,2
Goldman Sachs N-11 Equity Portfolio		EUR/NOK	2,2
KLP AksjeUSA Indeks IV	817232582	NOK/NOR	2,0
Handelsbanken Norden Selektiv A1		NOK/NOR	1,5
Sector Global Equity Kernel A NOK		NOK/NOR	1,0
Handelsbanken Kina A1		NOK/NOR	0,9
Handelsbanken Råvarefond A1		NOK/NOR	0,9
Handelsbanken America Small Cap A1		NOK/NOR	0,8
Handelsbanken Asia		NOK/NOR	0,8
Handelsbanken Tillvaxtmarknad Tema A1 NOK		NOK/NOR	0,6
Handelsbanken Norge A1 NOK		NOK/NOR	0,5
Handelsbanken Norden A1 NOK		NOK/NOR	0,3
Handelsbanken Europa Selektiv A1		NOK/NOR	0,3
Handelsbanken Europa Tema A1 NOK		NOK/NOR	0,2
Handelsbanken Øst-Europa A1 NOK		NOK/NOR	0,1
Sum aksjefond			10.323,7
Herav børsnoterte			10.323,7
Obligasjonsfond			
Kombinert Pensjonsprofil Renter		NOK/NOR	2.070,1
Kombinert Pensjonsprofil Renter Privat		NOK/NOR	558,6
Handelsbanken Pensjonsprofil Renter		NOK/NOR	198,1
Skagen Avkastning	970876084	NOK/NOR	49,4
Danske Invest Norsk Obligasjon	968007009	NOK/NOR	37,4
Indeksert Pensjonsprofil Renter		NOK/NOR	37,3
PIMCO GIS plc Global Bond Fund Hedged NOK Acc.		NOK/USA	26,0
Nordea Global High Yield	986224211	NOK/NOR	25,8
DNB Obligasjon	951162728	NOK/NOR	24,6
Skagen Tellus	990009651	NOK/NOR	10,8
Handelsbanken Obligasjon A1 NOK		NOK/NOR	10,8
Sum obligasjonsfond			3.049,0
Herav børsnoterte			3.049,0
Pengemarkedsfond			
Alfred Berg Likviditet Pluss	966491167	NOK/NOR	301,2
Holberg Likviditet	982371929	NOK/NOR	132,6
Gjensidige Likviditet		NOK/NOR	105,9
Landkreditt Høyrente	988437832	NOK/NOR	100,5
Landkreditt Ekstra	999029302	NOK/NOR	88,6
Skagen Høyrente	979876076	NOK/NOR	36,5
Handelsbanken Kort Rente Norge		NOK/NOR	26,9
Danske Invest Norsk Likviditet 1	868006862	NOK/NOR	5,7
Sum pengemarkedsfond			797,9
Herav børsnoterte			797,9
Kombinasjonsfond			
Kombinert Pensjonsprofil Balansert		NOK/NOR	2.722,1
Kombinert Pensjonsprofil Balansert Privat		NOK/NOR	1.706,2
Kombinert Pensjonsprofil Trygg		NOK/NOR	1.563,9
Kombinert Pensjonsprofil Trygg Privat		NOK/NOR	1.322,0
Aktiv Pensjonsprofil Balansert		NOK/NOR	1.172,8
Vektorspar Trygg		NOK/NOR	1.051,1
Vektorspar Balansert		NOK/NOR	1.049,7
Handelsbanken Pensjonsprofil 70		NOK/NOR	894,2
Kombinert Pensjonsprofil Offensiv		NOK/NOR	858,3
Aktiv Pensjonsprofil Trygg		NOK/NOR	611,5
Handelsbanken Pensjonsprofil 50		NOK/NOR	513,6
Kombinert Pensjonsprofil Offensiv Privat		NOK/NOR	337,7
Aktiv Pensjonsprofil Offensiv		NOK/NOR	320,7
Kombinert Pensjonsprofil Balansert VS		NOK/NOR	203,9
Vektorspar Offensiv		NOK/NOR	113,4
Kombinert Pensjonsprofil Offensiv VS		NOK/NOR	41,9
Handelsbanken Pensjonsprofil 30		NOK/NOR	18,4
Kombinert Pensjonsprofil Trygg VS		NOK/NOR	11,4
Indeksert Pensjonsprofil Offensiv		NOK/NOR	7,2

Millioner kroner	Org.nummer	Valuta/land	2019
Indeksert Pensjonsprofil Balansert		NOK/NOR	4,3
Indeksert Pensjonsprofil Trygg		NOK/NOR	2,5
Handelsbanken Multi Asset 100		NOK/NOR	0,9
SKAGEN Select 60	818534752	NOK/NOR	0,7
Sum kombinasjonsfond			14.528,4
Herav børsnoterte			14.528,4
Andre finansielle eiendeler			
Fordring			73,3
Bankinnskudd			68,2
Sum andre finansielle eiendeler			141,5
Sum finansielle eiendeler i investeringsporteføljen			28.840,5
Herav børsnoterte			28.699,0

Fond uten org.nr. er registrert i land utenfor Norge. Fondsprofiler er virtuelle profiler sammensatt av både norsk- og utenlandskregistrerte fond, fondsprofiler er ikke offisielle registrerte fond og har derfor ikke org.nr.

8. Aksjer og andeler i kollektivporteføljen

Million kroner	Org.nummer	Valuta/Land	2019
Obligasjonsfond			
Shenkmans Finsbury High Income Fund A NOK		NOK / IRL	228,1
Nordea Global High Yield	986224211	NOK / NOR	21,7
Sum obligasjonsfond			249,7
Herav børsnoterte			249,7
Pengemarkedsfond			
Storebrand Likviditet B	977555779	NOK / NOR	449,4
Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon	981582047	NOK / NOR	105,9
Alfred Berg Likviditet Pluss	966491167	NOK / NOR	12,6
Nordea Kort Obligasjon 20	885033822	NOK / NOR	6,4
Sum pengemarkedsfond			574,3
Herav børsnoterte			574,3
Andre finansielle eiendeler			
Bankinnskudd		NOK/NOR	23,9
Sum andre finansielle eiendeler			23,9
Sum aksjer og andeler i kollektivporteføljen			847,9
Herav børsnoterte			824,0

Fond uten org.nr. er registrert i land utenfor Norge. Fondsprofiler er virtuelle profiler sammensatt av både norsk- og utenlandskregistrerte fond, fondsprofiler er ikke offisielle registrerte fond og har derfor ikke org.nr.

9. Betingede forpliktelser

Millioner kroner	2019	2018
Garantier og kommittert kapital		
Kommittert kapital, ikke innbetalt		133,5

Gjensidige Pensjonsforsikring har forpliktet seg til å investere i eiendomsfondet Malling & Co Eiendomsfond 1 IS, utover det som er innregnet i balansen

10. Pensjon

Gjensidige Pensjonsforsikring AS (GPF) er forpliktet til å ha en tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Foretakets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

GPF har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 70 år.

Den innskuddsbaserte ordningen er en ordning hvor GPF betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Satsene er syv prosent av lønn mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjonen sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør cirka 70 prosent av lønn ved fratredelsalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Den ytelsesbaserte ordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

I tillegg har GPF pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Aktuarielle forutsetninger

Fastsatte aktuarielle forutsetninger fremkommer av tabellen. Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,2 prosent (3,1), og er justert for alder basert på en avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2018/19 er beregnet til 1,91 prosent (1,55). Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 56,8 år (56,1).

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrente, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforsventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjeldent tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen, pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

GPF er utsatt for finansiell risiko siden pensjonsmidlene forvaltes i Gjensidige Pensjonskasse som en investeringsvalgportefølje. Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko, hvorav den største risikofaktoren er renterisiko. Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Pensjonsmidlene er høyere enn de beregnede pensjonsforpliktelsene. Imidlertid er bruken av pensjonsmidlene til å betale fremtidige premier begrenset, og det forventes at deler av overfinansieringen vil bli brukt til å øke pensjonsutbetalingene. En økning i forpliktelsene (som for eksempel som følge av rentefritak) vil bli delvis motvirket av en reduksjon i overfinansieringen. Renteoppgang leder til et fall i forpliktelsene som isolert sett kan lede til en økt overfinansiering. Risikofaktorene under må således ses i lys av overfinansieringen.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på cirka 2,5 år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 2,5 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsen vil stige med 11,9 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven (rentefall) på minus ett prosentpoeng. Verdien vil falle med ca. 9,8 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka ni prosent i obligasjonsporteføljen.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot noe kredittrisiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen K2013BE som rapportert av FNO (Finans Norge) AS.

Uførehypigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførhet på lang sikt. Forekomsten av uførheten er lav sammenlignet med mange andre arbeidsgivere.

GPFs ansatte kan bli involvert i større katastrofeliggende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at GPF får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i Folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom foretakets lønnsutvikling er lavere enn økningen i G, reduseres ytelsene.

Lønnsvekst vil avvike fra den banen som er fastlagt ved at ansatte får høyere eller lavere lønnsvekst enn det som banen tilsier. GPF styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det forekomme hopp i lønnsnivå.

Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng høyere vil det føre til 3,9 prosent økning av forpliktelsen. Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng lavere faller forpliktelsen med 3,1 prosent. Dersom G øker med ett prosentpoeng faller forpliktelsen med 1,5 prosent.

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstille visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil GPF måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også GPF få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I Gjensidige Pensjonskasse måles risiko basert på krav fastsatt av Finanstilsynet i form av stresstester. Disse testene skal reflektere 99,5 prosent «value at risk». Pensjonskassen har en bufferkapitalutnyttelse på cirka 75 prosent, noe som tilsier at det ikke er krav om å tilføre pensjonsmidler for å bedre pensjonskassens soliditet.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

GPF er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte. AFP er en ytelsesbasert ordning som er finansiert i fellesskap av svært mange arbeidsgivere. Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningenes midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. GPF innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av GPF. En fordelingsnøkkel basert på GPFs andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

Millioner kroner	Sikret 2019	Usikret 2019	Sum 2019	Sikret 2018	Usikret 2018	Sum 2018
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Per 1. januar	13,5	2,5	16,0	12,6	1,9	14,5
Årets pensjonsopptjening	0,6	0,2	0,8	0,6	0,1	0,8
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	0,1		0,2	0,1		0,1
Rentekostnad	0,4	0,1	0,5	0,3		0,4
Aktuarielle gevinster og tap	1,5	(0,2)	1,3	0,3	0,4	0,6
Utbetalte ytelser	(0,2)		(0,2)	(0,2)		(0,2)
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	(0,4)		(0,4)	(0,2)		(0,2)
Per 31. desember	15,6	2,5	18,1	13,5	2,5	16,0
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	15,6	2,5	18,1	13,5	2,5	16,0
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(18,0)		(18,0)	(14,9)		(14,9)
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	(2,4)	2,5	0,1	(1,4)	2,5	1,0
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Per 1. januar	14,9		14,9	14,2		14,2
Renteinntekt	0,5		0,5	0,4		0,4
Avkastning ut over renteinntekt	0,5		0,5	(0,8)		(0,8)
Bidrag fra arbeidsgiver	2,7		2,7	1,5		1,5
Utbetalte ytelser	(0,2)		(0,2)	(0,2)		(0,2)
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	(0,4)		(0,4)	(0,2)		(0,2)
Per 31. desember	18,0		18,0	14,9		14,9
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening	0,6	0,2	0,8	0,6	0,1	0,8
Rentekostnad	0,4	0,1	0,5	0,3		0,4
Renteinntekt	(0,5)		(0,5)	(0,4)		(0,4)
Arbeidsgiveravgift	0,1		0,2	0,1		0,1
Pensjonskostnad	0,7	0,3	1,0	0,7	0,2	0,9
Kostnaden er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader			1,0			0,9
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel innregnet i andre inntekter og kostnader						
Akkumulert beløp per 1. januar			(0,5)			0,9
Innregnet i perioden			(0,8)			(1,4)
Akkumulert beløp per 31. desember			(1,3)			(0,5)
Aktuarielle forutsetninger						
Diskonteringsrente			2,21 %			2,98 %
Lønnsregulering ¹			3,14 %			3,20 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp			3,14 %			3,20 %

Millioner kroner	2019	2018
Øvrige spesifikasjoner		
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen ekskl. arg.giv.avg	4,7	3,6
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO ekskl. arb.giv.avg	0,9	0,5
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO neste år ekskl. arb.giv.avg	1,0	0,6
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år	2,3	1,3

¹ Lønnsregulering representerer vår forventede gjennomsnittlige lønnsregulering for bransjen. Siden Gjensidige har en lukket ordning blir gjennomsnittlig lønnsregulering for vår bestand 1,91 prosent (1,55). Se forklaring under avsnittet Aktuarielle forutsetninger.

Prosent	Endring i pensjonsforpliktelse 2019	Endring i pensjonsforpliktelse 2018
Sensitivitet		
- 1 %-poeng diskonteringsrente	19,0 %	17,3 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente	(13,9 %)	(13,1 %)
- 1 %-poeng lønnsjustering	(8,4 %)	(9,3 %)
+ 1 %-poeng lønnsjustering	11,8 %	11,5 %
- 1 %-poeng G-regulering	5,8 %	5,9 %
+ 1 %-poeng G-regulering	(4,6 %)	(5,3 %)
+ 1 %-poeng pensjonsregulering	13,2 %	18,4 %
10 % redusert dødelighet	2,7 %	2,3 %
10 % økt dødelighet	(3,7 %)	(3,1 %)

Verdsettelseshierarki 2019

Millioner kroner	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	Nivå 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke-observerbare markedsdata	Sum per 31.12.2019
Aksjer og andeler		1,5		1,5
Obligasjoner		16,0		16,0
Andre		0,4		0,4
Sum		18,0		18,0

Verdsettelseshierarki 2018

Millioner kroner	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	Nivå 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke-observerbare markedsdata	Sum per 31.12.2018
Aksjer og andeler		0,9		0,9
Obligasjoner		13,7		13,7
Derivater		0,3		0,3
Sum		14,9		14,9

11. Ansvarlig lå

FRN Gjensidige Pensjonsforsikring AS 2016/2026 SUB

ISIN	NO0010767429
Utsteder	Gjensidige Pensjonsforsikring AS
Hovedstol, millioner kroner	300,0
Valuta	NOK
Utstedelsesdato	23.06.2016
Forfall	23.06.2026
Første tilbakebetalingsdato	23.06.2021
Rentesats	NIBOR 3M + 2,90 %

Generelle vilkår

Regulatorisk regelverk	Solvens II
Regulatorisk innløsningsrett	Ja
Konverteringsrett	Nei

12. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er

observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet

- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonspriseringsmodeller etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.
- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.
- Børsnoterte ansvarlig lån hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

De eneste finansielle eiendelene klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet er andel i Norsk Pensjon.

Millioner kroner	Balanseført verdi per 31.12.2019	Virkelig verdi per 31.12.2019	Balanseført verdi per 31.12.2018	Virkelig verdi per 31.12.2018
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket ved førstegangsinnregning</i>				
Aksjer og andeler	6,3	6,3	67,2	67,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	1.575,5	1.575,5	1.465,1	1.465,1
Aksjer og andeler i livsforsikring med investeringsvalg	24.502,5	24.502,5	19.811,5	19.811,5
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning i livsforsikring med investeringsvalg	4.196,5	4.196,5	3.282,3	3.282,3
<i>Finansielle eiendeler som holdes til forfall</i>				
Obligasjoner som holdes til forfall			30,6	30,7
<i>Utlån og fordringer</i>				
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	5.246,3	5.372,8	4.962,3	5.064,9
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikringer	81,2	81,2	65,0	65,0
Andre fordringer	232,3	232,3	161,1	161,1
Kontanter og kontantekvivalenter	210,4	210,4	356,3	356,3
Sum finansielle eiendeler	36.050,9	36.177,5	30.201,4	30.304,1

Millioner kroner	Balanseført verdi per 31.12.2019	Virkelig verdi per 31.12.2019	Balanseført verdi per 31.12.2018	Virkelig verdi per 31.12.2018
Finansielle forpliktelser				
<i>Finansielle forpliktelser til amortisert kost</i>				
Ansvarlig lån	299,8	304,3	299,7	301,2
Andre forpliktelser	76,9	76,9	122,0	122,0
Forpliktelser i forbindelse med forsikring	85,6	85,6	429,6	429,6
Sum finansielle forpliktelser	462,3	466,8	851,3	852,8
Ikke resultatført gevinst/(tap)		122,0		101,2

Verdsettelseshierarki 2019

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/ forpliktelser i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode

Millioner kroner	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	Nivå 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke- observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket ved førstegangsinnregning</i>				
Aksjer og andeler		6,1	0,2	6,3
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		1.575,5		1.575,5
Aksjer og andeler i livsforsikring med investeringsvalg		24.502,5		24.502,5
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning i livsforsikring med investeringsvalg		4.196,5		4.196,5
<i>Finansielle eiendeler målt til amortisert kost</i>				
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer		5.372,8		5.372,8
<i>Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost</i>				
Ansvarlig lån		304,3		304,3

Investeringer i fond har blitt reklassifisert fra nivå 1 til nivå 2 i verdsettelseshierarkiet i 2019

Verdsettelseshierarki 2018

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/ forpliktelser i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode

Millioner kroner	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	Nivå 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke- observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket ved førstegangsinnregning</i>				
Aksjer og andeler	67,0		0,2	67,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	1.465,1			1.465,1
Aksjer og andeler i livsforsikring med investeringsvalg	19.794,3	17,3		19.811,5
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning i livsforsikring med investeringsvalg	3.268,1	14,1		3.282,3
<i>Finansielle eiendeler målt til amortisert kost</i>				
Obligasjoner som holdes til forfall		30,7		30,7
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer		5.064,9		5.064,9
<i>Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost</i>				
Ansvarlig lån		301,2		301,2

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2019

Millioner kroner	Per 1.1.2019	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Over- føring til/fra nivå 3	Per 31.12.2019	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2019
Aksjer og andeler	0,2						0,2	
Sum	0,2						0,2	

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2018

Millioner kroner	Per 1.1.2018	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Over- føring til/fra nivå 3	Per 31.12.2018	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2018
Aksjer og andeler	758,4					(758,2)	0,2	
Sum	758,4					(758,2)	0,2	

Avstemming av forpliktelser fra finansieringsaktiviteter 2019

Millioner kroner	Per 01.01.2019	Kontant- strøm- mer	Ikke-kontantstrømmer			Per 31.12.2019
			Oppkjøp	Kurs- diffe- ranser	Andre endringer	
Ansvarlig lån	299,7				0,1	299,8

Avstemming av forpliktelser fra finansieringsaktiviteter 2018

Millioner kroner	Per 01.01.2018	Kontant- strøm- mer	Ikke-kontantstrømmer			Per 31.12.2018
			Oppkjøp	Kurs- diffe- ranser	Andre endringer	
Ansvarlig lån	299,6				0,1	299,7

13. Netto inntekter fra investeringer

Millioner kroner	2019	2018
Netto inntekter fra tilknyttede foretak	73,7	74,6
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i tilknyttede foretak	73,7	74,6
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket		
<i>Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning</i>		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	20,6	16,6
Urealiserte gevinster/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	21,0	(10,8)
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	7,5	5,1
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	49,1	11,0
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	49,1	11,0
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall		
Netto renteinntekt på obligasjoner som holdes til forfall	0,2	1,8
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	0,2	1,8
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og fordringer		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra utlån og fordringer	162,5	167,6
Netto gevinster/(tap) fra utlån og andre fordringer	14,2	6,8
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og fordringer	176,8	174,5
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra ansvarlig lån	(13,4)	(12,1)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	(13,4)	(12,1)
Netto andre finansinntekter/(-kostnader) ¹	(1,8)	0,1
Sum netto inntekter fra investeringer	284,5	249,9
Spesifikasjoner		
Renteinntekter og -kostnader for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet		
Samlede renteinntekter for finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	164,2	168,8
Samlede rentekostnader for finansielle forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	(13,4)	(12,1)

¹ Netto andre finansinntekter/(-kostnader) inkluderer finansinntekter og -kostnader som ikke er henførbare til enkeltklasser av finansielle eiendeler eller forpliktelser, samt finansielle administrasjonskostnader.

14. Lønn og godtgjørelser

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse

Det er etablert et godtgjørelsesutvalg for Gjensidige Pensjonsforsikring AS.

Godtgjørelsespolitikken skal til enhver tid være innenfor de rammer som er fastsatt av styret i Gjensidige Forsikring ASA.

Godtgjørelsesutvalget forbereder alle saker om godtgjørelsesordningen som skal avgjøres av styret.

Generelle prinsipper for godtgjørelsespolitikk

Godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva som tilbys av godtgjørelse og goder.

Godtgjørelsesordningen skal være åpne og prestasjonsbaserte, slik at de i så stor grad som mulig oppleves som rettferdige og forutsigbare. Det skal være samsvar mellom avtalt prestasjon og den godtgjørelsen som gis. Godtgjørelse og karriereutvikling skal knyttes til oppnåelse av uttrykte strategiske og økonomiske mål og verdigrunnlag, hvor både kvantitative og kvalitative målsettinger tas med i vurderingen.

Målekriteriene skal fremme langsiktig verdiskapning, og så langt det er mulig ta hensyn til faktiske kapitalkostnader.

Godtgjørelsesordningen skal bidra til å fremme og gi incentiver til god risikostyring, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Fast grunnlønn skal være hovedelement i den samlede godtgjørelsen, som for øvrig består av variabel lønn, pensjon og naturallytelse.

Beslutningsprosess

Styret i Gjensidige Pensjonsforsikring AS har opprettet et godtgjørelsesutvalg for foretaket som består av tre medlemmer.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret, og har hovedsak ansvar for følgende:

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret, og har hovedsak ansvar for følgende:

- Utarbeide forslag til og følge opp praktiseringen av retningslinjer og rammer for godtgjørelse
- Årlig vurdere og foreslå godtgjørelse til daglige ledere
- Årlig utarbeide forslag til målkort for daglige ledere
- Være rådgiver for daglige ledere vedrørende den årlige vurderingen av godtgjørelse til øvrige av de ledende ansatte
- Fremme forslag til erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, ansatte og tillitsvalgte
- Vurdere andre vesentlige personalrelaterte forhold for ledende ansatte

Lønn og andre goder til ledende ansatte / styrende organer 2019

Tusen kroner	Fast lønn/honorar	Opp-tjent variabel lønn	Beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter	Optjente rettigheter i regnskapsåret for pensjonsordning	Årets opp-tjening aksje-basert avlønning	Antall tildelte aksjer	Antall innløste aksjer	Antall ikke innløste aksjer	Eier antall aksjer	Fra-tred-elses-vilkår
Ledelse										
Torstein Ingebretsen, adm dir ⁴	2.334,5	284,5	162,3	158,5	233,9	2.318	1.628	4.015	5.234	¹
Nils Andreas Brekke, økonomidirektør ³	1.418,0	181,6	162,7	318,3	166,3	1.505	1.145	2.614	4.299	²
Helene Bjørkholt, direktør produkt ⁴	1.297,1	166,7	134,8	154,8	142,3	1.229	993	2.216	4.399	¹
Lars Ingmar Eng, salgsdirektør ⁴	1.293,6	166,8	132,6	153,4	147,3	1.244	1.028	2.220	3.410	¹
Steffan Lloyd, direktør Fag System ⁴	1.215,7	159,3	132,4	167,1	160,2	1.271	1.100	2.316	7.637	¹
Åge Sætrevik, investeringsdirektør ⁴	1.407,9	179,1	163,2	167,7	181,2	1.440	1.247	2.596	7.773	¹
Cathrine H. Saxebøl, markedsdirektør. ⁴	1.201,6	113,3	132,3	159,3	4,4	758	27	798	536	¹

Styret

Catharina Elisabeth Hellerud, styreleder

Ida Berild Guldberg, styremedlem

Erik Ranberg, styremedlem

Kari Østerud, styremedlem 150,5

¹ 67 år

² 65 år

³ Ytelsesbasert pensjonsordning

⁴ Innskuddsbasert pensjonsordning

Lønn og andre goder til ledende ansatte / styrende organer 2018

Tusen kroner	Fast lønn/honorar	Opp-tjent variabel lønn	Beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjonsordning	Årets opp-tjening aksje-basert avlønning	Antall tildelte, ikke frigitte aksjer	Antall innløste aksjer	Antall aksjer ute-stående	Eier antall aksjer	Fra-tred-elses-vilkår
Ledelse										
Torstein Ingebretsen, adm dir ^{4, 5}	1.842,1	206,0	398,1	150,4	195,5	701	759	1.446	3.944	¹
Nils Andreas Brekke, økonomidirektør ³	1.333,8	143,7	312,5	289,8	132,1	471	468	977	3.201	²
Helene Bjørkholt, direktør produkt ^{4, 6}	1.207,6	139,8	276,5	147,1	123,7	456	456	915	4.416	¹
Lars Ingmar Eng, salgsdirektør ^{4, 7}	1.175,1	136,3	287,7	145,2	124,5	446	495	921	2.750	¹
Steffan Lloyd, direktør Fag System ⁴	1.114,4	130,0	287,7	143,7	118,2	424	447	874	6.511	¹
Åge Sætrevik, investeringsdirektør ⁴	1.307,4	141,0	179,7	158,9	134,4	465	557	994	6.570	¹
Cathrine H. Saxebøl, markedsdirektør. ⁴	995,3	18,5	108,3	130,0					700	¹

Styret

Mats C. Gottschalk, styreleder

Ida Berild Guldborg, styremedlem

Hans Aasnæs, styremedlem 146,0

Kari Østerud, styremedlem 146,0

¹ 67 år² 65 år³ Ytelsesbasert pensjonsordning⁴ Innskuddsbasert pensjonsordning⁵ Låntaker i Gjensidige Bank ASA med 4.442 tusen kroner utestående. Vilkår som gjelder er 2,19 prosent i rentesats og utløpsdato 28.04.2026⁶ Låntaker i Gjensidige Bank ASA med 875 tusen kroner utestående. Vilkår som gjelder er 2,19 prosent i rentesats og utløpsdato 28.09.2023⁷ Låntaker i Gjensidige Bank ASA med 849 tusen kroner utestående. Vilkår som gjelder er 1,97 prosent i rentesats og utløpsdato 20.08.2026

15. Skatt

Millioner kroner	2019	2018
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	58,0	12,5
Endring utsatt skatt	(9,4)	28,7
Sum skattekostnad	48,6	41,3
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Gevinst- og tapskonto i livsselskap ¹	159,0	199,8
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	159,0	199,8
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Aksjer, obligasjoner og øvrige verdipapirer	(1,3)	(4,5)
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	(1,3)	(4,5)
Netto midlertidige forskjeller	157,7	195,3
Netto forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	39,4	48,8
Avstemming av skattekostnad		
Resultat før skattekostnad	196,9	166,6
Beregnet skatt av resultat før skattekostnad (25 %)	(49,2)	(41,7)
Skatteeffekten av		
Gevinst ved salg innenfor fritaksmetoden	0,6	0,4
Sum skattekostnad	(48,6)	(41,3)
Effektiv skattesats	24,7 %	24,8 %
Endring i utsatt skatt		
Forpliktelser/eiendeler ved utsatt skatt per 1. januar	(48,8)	(20,5)
Endring utsatt skatt innregnet i resultatet	9,4	(28,7)
Skatt innregnet i andre inntekter og kostnader		
Skatt over OCI		0,4
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt) per 31. desember	(39,4)	(48,8)

¹ I forbindelse med nye skatteregler for livsforsikringsforetak fra og med inntektsåret 2018, kan foretakene etter overgangsregelen overføre resultat fra kundeporteføljen til gevinst- og tapskonto. Kontoen avskrives med 20 prosent hvert år. Foretaket førte i 2018 248,4 millioner kroner inn på denne kontoen.

16. Forsikringsforpliktelsen splittet på bransje

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon				Sum 2019
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investerings -valg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-basert med investerings -valg	Innskudds-basert uten investerings -valg	Sum kollektiv rente og pensjon	
Premiereserve	1.906,4		1.906,4	3.869,8			1.119,9	4.989,7	6.896,1
Tilleggsavsetninger	7,2		7,2	261,7			15,2	276,8	284,0
Kursreguleringsfond				21,2				21,2	21,2
Fond for regulering av pensjoner							2,9	2,9	2,9
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forplikt.	1.913,6		1.913,6	4.152,7			1.138,0	5.290,7	7.204,2
Premiereserve		2.243,0	2.243,0		9.797,0	17.803,5		27.600,5	29.843,5
Innskuddsfond						287,4		287,4	287,4
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - særskilt investeringsvalgportefølje		2.243,0	2.243,0		9.797,0	18.090,9		27.887,8	30.130,9

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon				Sum 2018
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investerings -valg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-basert med investerings -valg	Innskudds-basert uten investerings -valg	Sum kollektiv rente og pensjon	
Premiereserve	1.583,4		1.583,4	3.853,8			899,0	4.752,8	6.336,2
Tilleggsavsetninger	4,7		4,7	224,3			12,4	236,8	241,5
Kursreguleringsfond				5,7				5,7	5,7
Fond for regulering av pensjoner	0,4		0,4				2,5	2,5	2,9
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forplikt.	1.588,6		1.588,6	4.083,9			913,9	4.997,8	6.586,4
Premiereserve		2.014,0	2.014,0		7.660,6	14.121,7		21.782,3	23.796,2
Innskuddsfond						305,6		305,6	305,6
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - særskilt investeringsvalgportefølje		2.014,0	2.014,0		7.660,6	14.427,2		22.087,8	24.101,8

17. Resultatregnskapet, teknisk regnskap

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon				Sum 2019
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investerings -valg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-basert med investerings -valg	Innskudds-basert uten investerings -valg	Sum kollektiv rente og pensjon	
Premieinntekter FER	323,4	270,4	593,7	19,5	219,4	4.399,9	325,1	4.963,9	5.557,6
Inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	56,2		56,2	191,0			33,0	224,0	280,2
Inntekter fra investeringer i inv.valg porteføljen		224,9	224,9		190,7	3.369,1		3.559,8	3.784,7
Andre forsikringsrelaterte inntekter		19,0	19,0		78,9	69,3		148,2	167,2
Erstatninger	(33,5)	(253,4)	(286,9)	(109,6)	(349,8)	(1.897,5)	(116,3)	(2.473,1)	(2.760,0)
Endringer i forsikringsforpliktelsen - kontraktsfastsatte forpliktelser	(249,1)		(249,1)	(44,3)			(213,5)	(257,8)	(506,9)
Endringer i forsikringsforpliktelsen - særskilt investeringsportefølje		(230,5)	(230,5)		17,8	(5.816,0)		(5.798,2)	(6.028,7)
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser				(24,5)			(1,5)	(26,0)	(26,0)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(27,1)	(27,8)	(54,9)	(18,5)	(60,8)	(94,2)	(47,1)	(220,7)	(275,6)
Resultat av teknisk regnskap	69,8	2,6	72,5	13,6	96,3	30,5	(20,3)	120,1	192,6

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon				Sum 2018
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investerings -valg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-basert med investerings -valg	Innskudds-basert uten investerings -valg	Sum kollektiv rente og pensjon	
Premieinntekter FER	300,8	188,7	489,4	20,8	198,4	3.988,8	286,2	4.494,3	4.983,8
Inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	51,1		51,1	163,7			29,0	192,7	243,7
Inntekter fra investeringer i inv.valg porteføljen		(73,9)	(73,9)		(75,4)	(1.049,3)		(1.124,7)	(1.198,6)
Andre forsikringsrelaterte inntekter		19,4	19,4		69,1	62,1		131,1	150,5
Erstatninger	(38,9)	(223,4)	(262,3)	(71,2)	(63,0)	(1.333,2)	(103,9)	(1.571,3)	(1.833,5)
Endringer i forsikringsforpliktelsen - kontraktsfastsatte forpliktelser	(273,2)		(273,2)	(68,9)			(160,1)	(229,0)	(502,2)
Endringer i forsikringsforpliktelsen - særskilt investeringsportefølje		120,5	120,5		10,6	(1.552,3)		(1.541,7)	(1.421,3)
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser				(19,5)			(1,4)	(20,9)	(20,9)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(19,7)	(18,8)	(38,5)	(19,5)	(54,1)	(86,0)	(43,0)	(202,6)	(241,0)
Resultat av teknisk regnskap	20,0	12,5	32,5	5,4	85,5	30,2	6,9	128,0	160,5

18. Flytting av reserver til/ fra andre foretak

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon				Sum 2019
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investerings -valg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-basert med investerings -valg	Innskudds-basert uten investerings -valg	Sum kollektiv rente og pensjon	
Overføring av premiereserver fra andre selskaper		20,4	20,4	19,5	219,4	1.358,0	66,8	1.663,7	1.684,1
Overføring av premiereserve til andre selskaper		(51,4)	(51,4)		(615,5)	(1.430,8)	(46,0)	(2.092,3)	(2.143,7)
Antall kontrakter fra andre		92	92	16	2.399	504	504	2.919	3.011
Antall kontrakter til andre		112	112		9.348	1.178	1.178	10.526	10.638

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon				Sum 2018
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investerings -valg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-basert med investerings -valg	Innskudds-basert uten investerings -valg	Sum kollektiv rente og pensjon	
Overføring av premiereserver fra andre selskaper		12,8	12,8	20,8	198,4	1.313,8	53,5	1.586,6	1.599,4
Overføring av premiereserve til andre selskaper		(14,1)	(14,1)		(264,4)	(969,8)	(18,4)	(1.252,6)	(1.266,8)
Antall kontrakter fra andre		74	74	21	2.574	691	691	3.286	3.360
Antall kontrakter til andre		75	75		4.056	602	602	4.658	4.733

19. Erstatninger fordelt på bransjer

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon				Sum 2019
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investerings -valg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-basert med investerings -valg	Innskudds-basert uten investerings -valg	Sum kollektiv rente og pensjon	
Erstatninger	(40,7)	(202,0)	(242,8)	(136,5)	(10,1)	(190,9)	(55,4)	(392,8)	(635,5)
Gjenforsikringsandel av erstatninger	7,3		7,3				12,0	12,0	19,2
Sum betalte erstatninger	(33,5)	(202,0)	(235,5)	(136,5)	(10,1)	(190,9)	(43,4)	(380,8)	(616,3)

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon				Sum 2018
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investerings -valg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-basert med investerings -valg	Innskudds-basert uten investerings -valg	Sum kollektiv rente og pensjon	
Erstatninger	(32,1)	(209,2)	(241,3)	(126,2)	(10,3)	(151,7)	(42,7)	(331,0)	(572,3)
Gjenforsikringsandel av erstatninger	(6,9)		(6,9)				12,3	12,3	5,5
Sum betalte erstatninger	(38,9)	(209,2)	(248,1)	(126,2)	(10,3)	(151,7)	(30,4)	(318,7)	(566,8)

20. Analyse av administrasjon-, risiko- og renteresultat

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon			Kollektiv rente og pensjon				Sum 2019
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investeringsvalg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjonskapitalbevis	Innskuddspensjon	Sum kollektiv rente og pensjon	
Administrasjonspremie	62,0	28,8	90,8	8,9	157,1	135,0	300,9	391,7
Administrasjonskostnad	(27,1)	(27,8)	(54,9)	(18,5)	(60,8)	(141,3)	(220,7)	(275,6)
Administrasjonsresultat I	34,9	1,0	36,0	(9,7)	96,3	(6,4)	80,2	116,2
Pris for rentegaranti						4,5	4,5	4,5
Fortjenestelement risiko						1,5	1,5	1,5
Administrasjonsresultat II	34,9	1,0	36,0	(9,7)	96,3	(0,3)	86,2	122,2
Risikopremie	259,2	9,0	268,2	5,0		308,8	313,9	582,0
Erstatninger	(249,9)	(7,4)	(257,4)	39,2		(309,2)	(270,1)	(527,4)
Risikoresultat	9,2	1,6	10,8	44,2		(0,4)	43,8	54,6
Faktisk avkastning	56,2		56,2	191,0		33,0	224,0	280,2
Garantert rente	(28,4)		(28,4)	(126,1)		(18,5)	(144,6)	(173,0)
Endring kursreguleringsfond				(15,5)			(15,5)	(15,5)
Renteresultat	27,7		27,7	49,5		14,5	64,0	91,7
Sum	71,9	2,6	74,5	84,0	96,3	13,8	194,0	268,5
Herav til kunde								
Risikoresultat				22,1			22,1	22,1
Renteresultat	2,0		2,0	48,3		3,5	51,8	53,8
Sum kunder	2,0		2,0	70,4		3,5	73,9	75,9
Herav til eier								
Administrasjonsresultat	34,9	1,0	36,0	(9,7)	96,3	(0,3)	86,2	122,2
Risikoresultat	9,2	1,6	10,8	22,1		(0,4)	21,7	32,5
Renteresultat	25,7		25,7	1,2		11,0	12,2	37,9
Resultat av teknisk regnskap	69,8	2,6	72,5	13,6	96,3	10,3	120,1	192,6

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon			Kollektiv rente og pensjon				Sum 2018
	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investeringsvalg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjonskapitalbevis	Innskuddspensjon	Sum kollektiv rente og pensjon	
Administrasjonspremie	56,2	30,0	86,2	8,7	139,5	127,3	275,5	361,7
Administrasjonskostnad	(19,7)	(18,8)	(38,5)	(19,5)	(54,1)	(129,0)	(202,6)	(241,0)
Administrasjonsresultat I	36,5	11,3	47,7	(10,8)	85,4	(1,7)	73,0	120,7
Pris for rentegaranti						2,1	2,1	2,1
Fortjenestelement risiko						0,8	0,8	0,8
Administrasjonsresultat II	36,5	11,3	47,7	(10,8)	85,4	1,1	75,8	123,5
Risikopremie	242,0	10,3	252,3	7,2		272,7	279,9	532,2
Erstatninger	(281,2)	(9,0)	(290,2)	23,9	0,1	(247,2)	(223,2)	(513,4)
Risikoresultat	(39,2)	1,2	(38,0)	31,1	0,1	25,5	56,7	18,8
Faktisk avkastning	51,1		51,1	163,7		29,0	192,7	243,7
Garantert rente	(27,3)		(27,3)	(123,9)		(16,2)	(140,1)	(167,4)
Endring kursregleringsfond				49,0			49,0	49,0
Renteresultat	23,7		23,7	88,8		12,8	101,6	125,3
Sum	21,0	12,5	33,5	109,1	85,5	39,5	234,1	267,6
Herav til kunde								
Risikoresultat				15,8			15,8	15,8
Renteresultat	1,0		1,0	87,7		2,4	90,1	91,2
Til oppreservering				0,1			0,1	0,1
Sum kunder	1,0		1,0	103,7		2,4	106,1	107,2
Herav til eier								
Administrasjonsresultat	36,5	11,3	47,7	(10,8)	85,4	1,1	75,8	123,5
Risikoresultat	(39,2)	1,2	(38,0)	15,3	0,1	25,5	40,9	2,9
Renteresultat	22,7		22,7	1,0		10,4	11,4	34,1
Bidrag fra eier				(0,1)			(0,1)	(0,1)
Resultat av teknisk regnskap	20,0	12,5	32,5	5,4	85,5	37,1	128,0	160,5

21. Nytegning

Millioner kroner	Individuell rente og pensjon				Kollektiv rente og pensjon			Sum
	År	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Med investeringsvalg	Sum individuell rente og pensjon	Fripoliser	Pensjons-kapital bevis	Innskudds-pensjon	Sum kollektiv rente og pensjon
Reserve /årlig innskudd								
	2019		132,8	132,8	19,6	1.737,2	238,8	1.995,6
	2018		52,3	52,3	20,7	1.359,5	283,5	1.663,7
Risikopremie								
	2019	44,0		44,0			16,9	16,9
	2018	21,8		21,8			20,4	20,4

Det er benyttet forskjellige målebegrep avhengig av produktets forsikringsmessige innhold. For sparerelaterte produkter er det benyttet avtalt innskudd eller overført reserve, for risikobaserte produkter er det benyttet årlig risikopremie.

22. Avkastning i porteføljene

Portefølje	År	Fripolise portefølje ¹	Øvrig kollektiv portefølje ¹	Samlet kollektiv portefølje ¹	Investeringsvalg portefølje	Selskaps portefølje ¹
Bokført avkastning	2019	4,34%	3,74%	4,14%	4,46%	1,38%
Verdijustert avkastning	2019	4,72%	3,75%	4,38%	15,70%	2,08%
Bokført avkastning	2018	5,61%	4,77%	5,20%	3,84%	1,35%
Verdijustert avkastning	2018	4,30%	3,61%	3,95%	-5,28%	1,31%
Bokført avkastning	2017	3,75%	3,62%	3,68%	5,73%	1,52%
Verdijustert avkastning	2017	4,47%	3,78%	4,22%	11,05%	1,37%
Bokført avkastning	2016	4,08%	2,99%	3,76%	3,64%	2,02%
Verdijustert avkastning	2016	4,87%	4,11%	4,66%	4,23%	2,24%
Bokført avkastning	2015	5,43%	2,84%	4,67%	4,98%	2,19%
Verdijustert avkastning	2015	5,42%	2,89%	4,68%	6,30%	1,97%
Bokført avkastning	2014	4,63%	3,97%	4,47%	3,63%	2,54%
Verdijustert avkastning	2014	4,63%	3,97%	4,46%	13,29%	2,45%

¹ Ved avkastningsberegning er det brukt Dietz metode som er formelverket som inngår i forskrift for beregning av kapitalavkastning i livsforsikring.

23. Endring avsetninger i kontraktsfastsatte forpliktelser

Millioner kroner	2019	2018
Premiereserve		
Per 1. januar	6.336,2	5.784,9
Netto resultatførte avsetninger	513,5	487,0
Overskudd på avkastningsresultatet	2,4	5,6
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	22,1	15,3
Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter	21,9	43,5
Per 31. desember	6.896,1	6.336,2
Tilleggsavsetninger		
Per 1. januar	241,5	176,6
Netto resultatførte avsetninger	42,5	64,8
Per 31. desember	284,0	241,5
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.		
Per 1. januar	2,9	2,2
Netto resultatførte avsetninger	(1,5)	(0,6)
Overskudd på avkastningsresultatet	1,5	1,4
Per 31. desember	2,9	2,9
Kursreguleringsfond		
Per 1. januar	5,7	54,7
Endring avsetning i kursreguleringsfond	15,5	(49,0)
Per 31. desember	21,2	5,7

24. Endring avsetninger i særskilt investeringsvalgportefølje

Millioner kroner	2019	2018
Premiereserve		
Per 1. januar	23.796,2	22.361,6
Netto resultatførte avsetninger	7.455,2	2.325,6
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	31.251,4	24.687,2
Overføringer mellom fond	(1.407,9)	(891,0)
Per 31. desember	29.843,5	23.796,2
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner		
Per 1. januar	305,6	319,0
Netto resultatførte avsetninger	(1.426,5)	(904,4)
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	(1.120,9)	(585,4)
Overføringer mellom fond	1.408,3	891,0
Per 31. desember	287,4	305,6

25. Aksjebasert betaling

Beskrivelse av de aksjebaserte betalingsordningene

Per 31. desember 2019 har Gjensidige Pensjonsforsikring AS følgende aksjebaserte betalingsordninger:

Aksjebasert godtgjørelse for ledende ansatte med oppgjør i aksjer og kontanter (godtgjørelsesordningen)

Gjensidige har etablert aksjebasert betaling med oppgjør i aksjer for konsernledelse og nærmere definerte ledende ansatte.

Som omtalt i styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse i note 8 skal halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel kan disponeres hvert av de kommende tre år. Av dette deles i overkant av 50 prosent ut som aksjer og i underkant av 50 prosent gjøres opp i kontanter for å dekke skatteforpliktelser (nettoppgjør).

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Beløpet innregnes som en lønnskostnad på tildelingstidspunktet med motpost annen innskutt egenkapital, både for den delen som gjøres opp i aksjer og den delen som gjøres opp i kontanter for å dekke skatteforpliktelser. Det er ikke knyttet spesifikke selskapsrelaterte eller markedsrelaterte opptjeningskriterier til aksjene, men foretaket kan foreta en revurdering dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at bonusen ble basert på uriktige forutsetninger. Forventet utdeling settes til 100 prosent. Det foretas ingen justering av verdien av den kontantbaserte andelen basert på aksjekursen på rapporteringstidspunktet. Antall aksjer justeres for utdelt utbytte.

Aksjespareprogram for ansatte med oppgjør i aksjer

Gjensidige har etablert et aksjespareprogram for ansatte i konsernet, med unntak av ansatte i Gjensidige Baltic. Alle fast ansatte har anledning til å spare et årlig beløp på inntil 75.000 kroner. Sparingene gjennomføres gjennom faste lønnstrekk, som fire ganger i året benyttes til å kjøpe aksjer. De ansatte får en rabatt i form av tilskudd på 20 prosent, begrenset oppad til 3.000 kroner per år, hvilket tilsvarer maksimal skattefri rabatt. For hver fjerde aksje som eies etter to år vil den ansatte motta én bonusaksje, forutsatt at vedkommende fortsatt er ansatt eller er blitt pensjonist. Det eksisterer ingen øvrige innvinningsbetingelser i denne ordningen.

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Rabatten innregnes som en lønnskostnad på tildelingstidspunktet med motpost annen innskutt egenkapital. Verdien av bonusaksjene innregnes som en lønnskostnad over opptjeningsperioden som er to år, med motpost annen innskutt egenkapital.

Måling av virkelig verdi

Virkelig verdi for aksjene som tildeles gjennom den aksjebaserte betalingsordningen for ledende ansatte samt kontantene som for å dekke skatteforpliktelsene, beregnes med utgangspunkt i aksjekursen på tildelingstidspunktet. Beløpet innregnes umiddelbart.

Virkelig verdi for bonusaksjene som tildeles gjennom aksjespareprogrammet beregnes med utgangspunkt i aksjekursen på tildelingstidspunktet, hensyntatt sannsynlighet for at den ansatte fortsatt er ansatt etter to år og at den ansatte ikke har solgt aksjene sine i den samme toårsperioden. Beløpet periodiseres over opptjeningsperioden, som er to år.

Forutsetninger benyttet i beregning av virkelig verdi på tildelingstidspunktet var som følger

	Godtgjørelsesordningen		Aksjespareprogrammet	
	2019	2018	2019	2018
Vektet gjennomsnittlig aksjekurs (NOK)	143,00	149,10	163,02	130,55
Forventet avgang	I/A	I/A	10%	10%
Forventet salg	I/A	I/A	5%	5%
Bindingstid (år)	3	3	2	2
Forventet utbytte (NOK per aksje) ¹	10,92	4,50	10,92	4,50

¹ Forventet utbytte er beregnet basert på konsernets faktiske resultat etter skattekostnad per tredje kvartal, grosset opp til et fullt år, gitt maksimal utbytteutdeling tilsvarende 70 prosent av resultat etter skattekostnad. Dette er gjort som en teknisk beregning da foretakets prognose for resultat i fjerde kvartal ikke kunne benyttes på det tidspunktet beregningene ble gjort.

Personalkostnader

Millioner kroner	2019	2018
Godtgjørelsesordningen for ledende ansatte	1,2	0,7
Aksjespareprogram for ansatte	0,3	0,2
Sum kostnader	1,5	1,0

Aksjespareprogrammet

	2019	2018
Antall bonusaksjer		
Utestående 1. januar	2.812	1.924
Tildelt i løpet av perioden	1.536	1.687
Gått tapt i løpet av perioden		(50)
Overført i løpet av perioden	(1.304)	(699)
Flyttinger til/(fra) i løpet av perioden	380	(50)
Utestående 31. desember	3.359	2.812
Kan utøves 31. desember		
Gjennomsnittlig gjenværende levetid på utestående bonusaksjer	1,02	1,02
Vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på tildelte bonusaksjer	135,53	115,89
Vektet gjennomsnittlig aksjekurs på bonusaksjer utøvd i løpet av perioden	163,02	130,55

Vektet gjennomsnittlig utøvelseskurs vil alltid være 0 siden ordningen omfatter bonusaksjer og ikke opsjoner.

Godtgjørelsesprogrammet

	Antall aksjer 2019	Antall kontant- oppgjorte aksjer 2019	Antall aksjer 2018	Antall kontant- oppgjorte aksjer 2018
Antall aksjer				
Utestående 1. januar	6.912	6.127	7.076	6.346
Tildelt i løpet av perioden	4.545	3.972	3.040	2.659
Utøvd i løpet av perioden	(3.543)	(3.162)	(3.528)	(3.182)
Flyttinger til/(fra) i løpet av perioden				
Justering dividende i løpet av perioden	349	330	324	304
Utestående 31. desember	8.263	7.267	6.912	6.127
Kan utøves 31. desember				
Gjennomsnittlig gjenværende levetid på utestående aksjer	0,73	0,73	0,71	0,71
			2019	2018
Vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på tildelte aksjer ²			143,00	149,10
Vektet gjennomsnittlig aksjekurs på aksjer utøvd i løpet av perioden			143,00	147,91
Verdi av tildelte aksjer som skal gjøres opp i kontanter			135,53	135,20

² Virkelig verdi er fastsatt med utgangspunkt i markedsverdien av aksjen på tildelingstidspunktet.

Vektet gjennomsnittlig utøvelseskurs vil alltid være 0 siden ordningen omfatter aksjer og ikke opsjoner.

26. Andeler i tilknyttede foretak

Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel	Kostpris 31.12.2019	Balanseført verdi 31.12.2019	Kostpris 31.12.2018	Balanseført verdi 31.12.2018
Tilknyttede foretak						
Malling & Co Eiendomsfond IS - Kollektivporteføljen	Oslo, Norge	26,9 %	792,3	958,2	792,3	908,5
Malling & Co Eiendomsfond IS - Investeringsvalgporteføljen	Oslo, Norge	36,2 %	1.116,6	1.290,3	686,6	815,7
Sum tilknyttede foretak		63,1 %	1.908,9	2.248,5	1.478,9	1.724,1

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Resultat inntekts-ført
For hele foretaket 2019						
Tilknyttede foretak - tilleggsinformasjon						
Malling & Co Eiendomsfond IS	3.208,3	3.162,2	46,2	75,9	71,0	
For hele foretaket 2018						
Tilknyttede foretak - tilleggsinformasjon						
Malling & Co Eiendomsfond IS	2.505,4	2.432,2	73,3	60,1	56,0	

27. Rett til bruk eiendom og leieforpliktelse

Millioner kroner	2019
Rett til bruk eiendom	
Anskaffelseskost	
Implementering av IFRS 16	27,7
Avhending	(14,6)
Per 31. desember	13,1
Avskrivning og tap ved verdifall	
Avskrivning	(2,8)
Per 31. desember	(2,8)
Balanseført verdi per 31. desember	10,3
Avskrivningsmetode	Lineær
Utnyttbar levetid (år)	4
Leieforpliktelser 31. desember 2018	
Operasjonelle leieforpliktelser 31. desember 2018	31,9
Diskonteringseffekt av leieforpliktelser	(4,2)
Leieforpliktelse innregnet 1. januar 2019	27,7
Sammendrag av leieforpliktelser i årsregnskapet	
Førstegangsinnregning 1.1.	27,7
Endring i leieforpliktelser	(15,0)
Nye leieforpliktelser	12,8
Betalte avdrag (kontantstrøm)	(3,1)
Betalte renter (kontantstrøm)	0,7
Per 31. desember	10,3
Udiskontert leieforpliktelse og forfallsmønster kontantstrømmer	
Under 1 år	2,9
1-2 år	2,9
2-3 år	2,9
3-4 år	2,2
Sum udiskontert leieforpliktelse 31. desember	10,9
Rente	3,03%

For å avgjøre om en kontrakt inneholder en leieforpliktelse, vurderes det om kontrakten gir retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel. For Gjensidige Pensjonsforsikring AS anses dette å være tilfelle kun for husleieavtaler. Husleieavtaler med varighet kortere enn 12 måneder på ikrafttredelsestidspunktet for IFRS 16 er unntatt fra innregning på grunn av kort varighet.

Leieperioden beregnes basert på avtalens varighet pluss eventuelle opsjonsperioder dersom disse med rimelig sikkerhet vil bli utøvd. Felleskostnader osv. er ikke innregnet i leieavtalen for leiekontraktene.

Diskonteringsrenten for leieavtalene bestemmes ved å se på observerbare lånerenter i obligasjonsmarkedet. Rentene er tilpasset den faktiske leiekontraktens varighet.

Rentebetalinger knyttet til leieavtaler presenteres som en kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter da dette samsvarer best med formålet med dette leiearrangementet.

Gjensidige Pensjonsforsikring AS har innregnet sine leieforpliktelser til nåverdien av de gjenværende leiebetalingene, diskontert med marginal lånerente på tidspunktet for førstegangsinnregning, samt innregnet tilhørende rett-til-bruk eiendeler til et beløp som tilsvarer leieforpliktelser, i henhold til den modifiserte retrospektive metode.

Erklæring fra styret og daglig leder

Styret og daglig leder har i dag behandlet og fastsatt godkjent årsberetning og årsregnskap for Gjensidige Pensjonsforsikring AS for kalenderåret 2019 og per 31. desember 2019 (årsrapporten 2019).

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for 2019 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, herunder Forskrift om årsregnskap for livsforsikring.

Regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet, nærstående vesentlige transaksjoner og de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode.

Oslo, 13. februar 2020

Styret i Gjensidige Pensjonsforsikring AS

Catharina Hellerud
Styreleder

Kari Østerud

Ida Guldberg

Erik Ranberg

Torstein Ingebretsen
Daglig leder

Til generalforsamlingen i Gjensidige Pensjonsforsikring AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Gjensidige Pensjonsforsikring AS' årsregnskap som viser et totalresultat på mkr 147,7. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000

«Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 13. februar 2020

Deloitte AS

Aase Aamdal Lundgaard

Statsautorisert revisor

Gjensidige er et ledende nordisk skadeforsikrings-selskap notert ved Oslo Børs. Vi har om lag 3.700 medarbeidere og tilbyr skadeforsikring i Norge, Danmark, Sverige og Baltikum. I Norge tilbys også pensjon og sparing.

Gjensidige Pensjonsforsikring er et heleid datterselskap som tilbyr innskuddsbaserte pensjonsløsninger og risikodekninger.

Konsernets driftsinntektene var 26 milliarder kroner i 2019, mens sum eiendeler utgjorde 112 milliarder kroner.